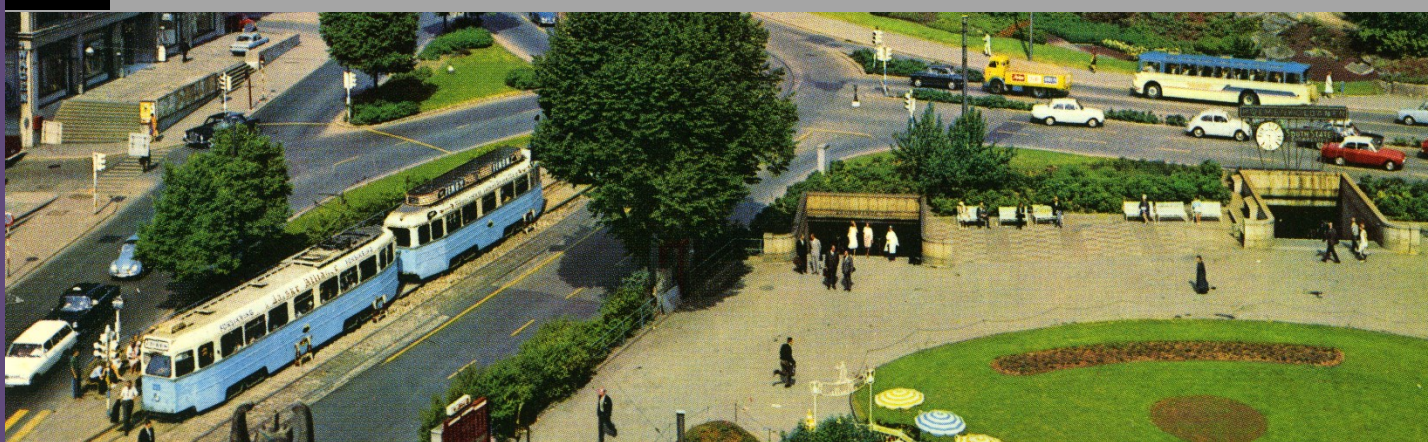

BEVARINGS- OG UTVIKLINGSPLAN FOR PRIVATARKIV I OSLO

Utarbeidet av Cecilie Lintoft og Kirsti Gulowsen

Oktober 2015

Nettverk for privatarkiv i Oslo består av følgende institusjoner:

Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek

HL-senteret

Jødisk Museum i Oslo

Nasjonalbiblioteket

Nasjonalmuseet for kunst, design og arkitektur

Norges Hjemmefrontmuseum

Norsk Folkemuseum

Norsk Luthersk Misjonssamband

Norsk Maritimt Museum

Norsk Teknisk Museum

Oslo byarkiv

Oslo Museum

Riksarkivet

Statsarkivet i Oslo

Omslagsfoto: Nasjonalteatret stasjonsområde på 1960-tallet

Foto: Oslo byarkiv, A-70036_Ua0011_010 Sporveismuseet

FORORD

«Å velja ut inneber òg å velja bort; ein avgjer kva røyster som skal få sleppa til, og kva røyster som må finna seg i å verta tagale i den historiske songen.»

Sitatet er hentet fra ABM-meldingen (*Kjelder til kunnskap og oppleving. Om arkiv, bibliotek og museum i ei IKT-tid. St.meld. nr. 22 (1999-2000)*). Utsagnet spiller på den seleksjonen som kulturarvsinstitusjonene, deriblant arkivinstitusjonene, står for når de velger ut materiale for bevaring. Meldingen understreker at det er en løpende faglig og kulturpolitisk utfordring at det materialet som blir bevart gir et så dekkende og balansert bilde som mulig av det mangfoldet som utgjør norsk samfunnsliv gjennom tidene. Samfunnsutviklingen skjer i et samspill mellom offentlig og privat sektor. Det er derfor umulig å gi et dekkende og helhetlig bilde av samfunnet uten at arkivmateriale fra privat samfunnssektor er bevart.

I 2002 kom Riksarkivarens «Retningslinjer for bevaring av privatarkiv». Der står det at hvert fylke skal ha en institusjon som koordinerer arbeidet med en regional bevaringsplan. I Oslo har Oslo byarkiv fått dette ansvaret. Nettverket ble opprettet umiddelbart og har hatt et felles forum i flere år.

Kulturrådet har fulgt opp med prosjektmidler til å utvikle *Bevarings- og utviklingsplan for privatarkiv i Oslo*. Ut fra oppdraget har nettverksinstitusjonene satt seg to hovedmål for det fremtidige samarbeidet om privatarkiv: Å formidle de eksisterende samlingene og å skape et aktivt nettverk for godt samarbeid i fremtiden.

Alle arkivinstitusjonene i Oslo har god oversikt over sine egne samlinger, men forholdsvis liten oversikt over hva de andre har. Håpet er å kunne arbeide mot en god informasjonsplattform til publikum, og ikke minst for institusjonene selv. En felles kunnskap og diskusjon om hvilke samfunnssektorer som dekkes og ikke dekkes, vil også kunne føre til at privatarkivene i Oslo blir nettopp én stor samling, utviklet i fellesskap.

Et godt nettverk vil være et forum for å diskutere fremtidige utfordringer.

Hilde Barstad
direktør, Kulturetaten i Oslo kommune

Ranveig Låg Gausdal
byarkivar i Oslo kommune

Cecilie Lintoft
seksjonsleder, historisk seksjon
Oslo byarkiv

Kirsti Gulowsen
fagansvarlig privatarkiv
Oslo byarkiv

Bevarings- og utviklingsplan for privatarkiv i Oslo

Innhold

FORORD.....	3
1. Innledning	7
1.1 Hvorfor samle inn og bevare privatarkiv?	7
1.2 Bakgrunn og mandat for planarbeidet	8
1.3 Metode	8
1.4 Nasjonale lovverk, stortingsmeldinger og planer	9
1.4.1 Lover	9
1.4.2 Stortingsmeldinger, NOU'er og publikasjoner	10
2. Status – Situasjonsbeskrivelse og bestandsanalyse.....	13
2.1 Kort presentasjon av institusjonene i nettverket.....	13
2.2 Generell samlingsbeskrivelse	21
2.2.1 Tentativt sammendrag av hovedmengder.....	22
2.2.2 Tidsperiode samlinger	24
2.2.3 Analyse ut fra nærings- og organisasjonskategorier	25
2.3 Bestandsanalyse.....	27
2.3.1 Bestandsanalyse	27
2.3.2 Institusjonenes innsamlingsstrategi	34
2.3.3 Tendenser i samfunnsutviklingen.....	35
2.4 Tilgjengeliggjøring	38
2.5 Formidling, forskning og utvikling	41
2.6 Praktiske og tekniske forhold og behov	42
2.6.1 Oppbevaringsforhold.....	42
2.6.2 Tiltak som kan styrke privatarkivarbeidet ved institusjonene og samarbeidet i nettverket.....	43

3.	Mål, strategier og tiltak	46
3.1	HOVEDMÅL: Formidle de eksisterende samlingene	47
3.1.1	En samling som publikum lett kan finne frem i	47
3.1.2	En samling som kan brukes arkivfaglig i analysesammenheng	47
3.1.3	Tiltak	47
3.2	HOVEDMÅL: Et nettverk for fremtiden	48
3.2.1	Mål og tiltak: Storbynettverk	48
3.2.2.	Mål og tiltak: Innsamlingspolitikk	48
3.2.3	Mål og tiltak: Ressurser og kompetanse til felles beste – el-arkiv	49
3.2.4	Felles prosjekt med offentlig arkivsektor	50
4.	Vedlegg	51
4.1	Sammenfatning av bestandsrapportene fra institusjonene	51
4.2	Tendenser i samfunnsutviklingen, tabeller	66

VERDENS- ERKLÆRINGEN OM ARKIVER

Declaration adopted
by the 36th session of
the General Conference
of UNESCO

International Council on Archives
conseil international des archives

Arkiver dokumenterer beslutninger, handlinger og minner. Arkiver er en **unik** og **uerstattelig** arv som overføres fra **generasjon til generasjon**. Arkiver forvaltes fra de blir til, for å **bevare** deres verdi og meningsinnhold. De er **autoritative** informasjonskilder som understøtter **pålitelige** og **transparente** administrative prosesser. De spiller en **vesentlig** rolle i samfunnsutviklingen ved at de sikrer og bidrar til individets og fellesskapets **hukommelse**. Åpen tilgang til arkiver beriker **kunnskapen** om samfunnet, fremmer **demokrati**, beskytter innbyggernes **rettigheter** og bedrer **livskvaliteten**.

Med bakgrunn i dette anerkjenner vi

- arkivenes unike kvalitet som autentisk dokumentasjon av administrative, kulturelle og intellektuelle aktiviteter, og som speilbilde av samfunnsutviklingen;
- arkivenes avgjørende betydning for å støtte virksomhetens effektivitet, ansvar og transparens, for å beskytte innbyggernes rettigheter, for å etablere individuell og kollektiv hukommelse, for å forstå fortiden og for å dokumentere nåtiden med tanke på framtidige tiltak;
- arkivenes mangfold som spor fra alle områder av menneskelig aktivitet;
- arkivenes mangfold av formater, inkludert papir, elektronisk, audiovisuelle og andre typer;
- arkivarenes rolle som profesjonelle fagpersoner med grunnleggende og spesialisert utdanning, som tjener sitt samfunn ved å bidra til at arkiver blir skapt, og ved å velge ut, forvalte og gjøre arkivmateriale tilgjengelig for bruk;
- det kollektive ansvaret alle har – innbyggere, offentlig ansatte og beslutningstakere, eiere eller innehavere av offentlige eller private arkiver, og arkivarer og andre informasjonsspesialister – i forvaltningen av arkiver

Derfor forplikter vi oss til å samarbeide for at

- hensiktsmessige nasjonale arkivprinsipper og -lover vedtas og håndheves;
- forvaltningen av arkiver verdsettes og utføres på en kompetent måte av alle organer, private eller offentlige, som skaper og bruker arkiver i sin daglige virksomhet;
- tilstrekkelige ressurser tilordnes for å oppnå en best mulig forvaltning av arkiver, inkludert tilsetting av profesjonelle fagpersoner;
- arkiver forvaltes og bevares på en måte som sikrer deres autenticitet, pålitelighet, integritet og brukervennlighet;
- arkiver gjøres tilgjengelig for alle, samtidig som man respekterer relevante lover og rettighetene til enkeltpersoner, arkivskapere, eiere og brukere;
- arkiver brukes til å bidra til å fremme ansvarlig samfunnsengasjement.

Vedtatt av generalforsamlingen i ICA (The International Council on Archives) i Oslo, september 2010. Godkjent i den 36. sesjon av Generalkonferansen i Unesco, Paris november 2011.

(Bokmål)

ARKIVVERKET
RIKSARKIVET OG STATSARKIVENE

KULTURRÅDET
Arts Council
Norway

1. INNLEDNING

Arkiver dokumenterer beslutninger, handlinger og minner. Arkiver er en unik og uerstattelig arv som overføres fra generasjon til generasjon. Arkiver forvaltes fra de blir til, for å bevare deres verdi og meningsinnhold. De er autoritative informasjonskilder som understøtter pålitelige og transparente administrative prosesser. De spiller en vesentlig rolle i samfunnsutviklingen ved at de sikrer og bidrar til individets og fellesskapets hukommelse. Åpen tilgang til arkiver beriker kunnskapen om samfunnet, fremmer demokrati, beskytter innbyggernes rettigheter og bedrer livskvaliteten.

Verdenserklæringen om arkiver, ICA/UNESCO

1.1 Hvorfor samle inn og bevare privatarkiv?

Innsamling av kildemateriale, som dokumenter, foto og film, gjenstander og muntlige kilder, er viktig ut fra et samfunnshistorisk og kulturhistorisk perspektiv. Herfra skapes kunnskap om levd liv og historisk utvikling. Dermed dannes også et grunnlag for framtidige undersøkelser og valg.

Individets og samfunnets kunnskap om historie og tradisjoner er en viktig forutsetning for en demokratisk samfunnsutvikling. For å kunne dokumentere historiske hendelser best mulig, må det primære kildematerialet bevares riktig og sikkert. Dette gjelder også privatarkivene.

Innsamling og bevaring av privatarkiv gir et mer helhetlig bilde av fortiden. Dersom bare de offentlige kildene danner grunnlaget for historien, får vi en ensidig framstilling. Bedrifts-, organisasjons-, institusjons- og personarkivene er nødvendige for å kunne beskrive og analysere alle sider av samfunnsutviklingen. Privatarkiv kan også gi viktig dokumentasjon av enkeltpersoners rettigheter, som ikke er utfyllende dokumentert i offentlige arkiv. Bevaring av privatarkiv handler derfor også om allmenhetens rettssikkerhet.

1.2 Bakgrunn og mandat for planarbeidet

Bevarings- og utviklingsplan for privatarkiv i Oslo er forankret i Riksarkivarens «Retningslinjer for bevaring av privatarkiv» av 2002, fastsatt med hjemmel i Arkivlovens § 14. Med forankring i retningslinjene, har Riksarkivaren og Norsk kulturråd (tidl. ABM-utvikling) etablert et landsomfattende nettverk av fylkeskoordinerende institusjoner.

Retningslinjenes punkt 2.3.3. gjør rede for hvordan fylkeskoordinerende institusjoner skal samordne arbeidet med bevaringsplaner for det gjeldende fylket. I Oslo er Oslo byarkiv utpekt til fylkeskoordinerende institusjon.

Mandatet for utarbeiding av en bevarings- og utviklingsplan er forankret i nevnte retningslinjer. Målet er å formulere en strategi for videre bevaring, styrking og utvikling av arbeidet med privatarkiv i Oslo. Arbeidet skal gjennomføres ved hjelp av konkrete samarbeidstiltak.

Initiativet er fulgt opp med prosjektmidler fra Kulturrådet. Til tildelingen stilles følgende forutsetninger for aktivitet:

1. utarbeidelse av plan for samhandling og arbeidsdeling mellom museene og andre institusjoner som arbeider med privatarkiv
2. kompetanseutvikling og etablering av nettverk for privatarkiv i Oslo

1.3 Metode

Det har vært naturlig å gjøre planarbeidet innenfor rammen av samarbeidet i *Nettverk for privatarkiv i Oslo*, som består av 14 institusjoner. Gjennom møter og institusjonsbesøk, og gjennom utveksling av praksis, erfaringer og behov, er det dannet et bilde av hvilke elementer som bør prioriteres i et slikt plandokument.

Et viktig grunnlagsmateriale for planarbeidet er bestandsbeskrivelsene som de ulike institusjonene i nettverket har utarbeidet. For å sikre sammenlignbarhet har Oslo byarkiv laget en veiledende liste med momenter beskrivelsene burde inneholde. Målet var å danne et bilde av arkivbestandenes omfang og mangfold, og å få fram sammenlignbare data. Det skulle også gis uttrykk for institusjonenes konkrete ønsker og behov for videre bevaring og utvikling av privatarkivbestanden¹.

¹ Se vedlegg: *Sammenfatning av institusjonenes bestandsbeskrivelser*, s. 50

1.4 Nasjonale lovverk, stortingsmeldinger og planer

1.4.1 Lover

Arkivloven (1992)

Lov av 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv er en generell lov for alle typer offentlige arkiv. Arkivloven skal sikre arkiv med kulturell eller forskningsmessig verdi eller som inneholder rettslig eller viktig forvaltningsmessig dokumentasjon. Privatarkiv er omtalt i lovens kapittel III. I følge § 13 *Oversyn og registrering* skal Riksarkivaren holde oversyn over verneverdige privatarkiv og føre register over privatarkiv som er ivaretatt av offentlige og private depotinstitusjoner. Med hjemmel i § 14 *Retningslinjer* er det utarbeidet Retningslinjer for arbeidet med privatarkiv.

Retningslinjer for arbeidet med privatarkiv (Riksarkivaren 1992)

Retningslinjene ble fastsatt med virkning fra 10. april 2002. Som privatarkiv definerer Riksarkivaren dokumenter og registre på papir, elektronisk materiale, arkivsystemer, samt kart, tegninger, foto, film, lydbånd med mer. Retningslinjene skal sikre at arbeidet med privatarkiv utføres planmessig og systematisk, og at depotinstitusjonene følger allmenne arkivfaglige prinsipper og rutiner. Følgende strategiske tiltak nevnes:

- Bevaringspolitikk som definerer hvilket arkivmateriale en depotinstitusjon tar sikte på å få innlemmet i sin bestand.
- Bevaringsplaner på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå, som bør harmonere med hverandre.
- Avtaler om arbeidsdeling mellom samarbeidende institusjoner.
- Korrekt oppbevaring og sikring.
- Registrering av arkivbestand og tilvekst.
- Publikumstilgjengelighet

Kulturloven (2007)

Kulturloven fastslår det offentliges ansvar for å fremme og legge til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet, herunder å verne om, fremme innsikt i og videreføre kulturarv.

1.4.2 Stortingsmeldinger, NOU'er og publikasjoner

Meld. St. 22 (1999-2000) «Kjelder til kunnskap»

ABM-meldingen gir blant annet føringer for den statlige arkivpolitikken. Den påpeker arkivinstitusjonenes, museenes og bibliotekenes rolle og betydning som kulturarvinstitusjoner og samfunnsaktører. Meldingen tar til orde for at arkivene skal være tilgjengelige for befolkningen og til beste for samfunnet. Den anbefaler et sterkere vern av privatarkiv, slik at alle sider ved samfunnsutviklingen skal kunne bevares. Et resultat av meldingen var etableringen av Statens senter for arkiv, bibliotek og museum (ABM-utvikling), senere innlemmet i Norsk kulturråd/Kulturrådet.

Meld. St. 48 (2002-2003) «Kulturpolitikk fram mot 2014»

Kulturmeldingen trekker opp de kulturpolitiske hovedlinjene fram mot 2014, og følger opp signalene etter ABM-meldingen. Den understreker behovet for økte ressurser og kompetanse til bevaring og formidling av elektroniske arkiv. Videre følger den opp arkivinstitusjonenes ansvar for å ivareta en helhetlig samfunnsdokumentasjon og formidling av samfunnsutviklingen. Viktige tiltak er bevaring av privatarkiv og en intensivering av arbeidet med digitalisering, samt nettbasert formidling.

Meld.St. 24 (2008-2009) «Nasjonal strategi for digital bevaring og formidling av kulturarv»

Digitaliseringsmeldingen presenterer mål og tiltak for en framtidig nasjonal digitaliseringsstrategi. Mest mulig av samlingene i norske arkivinstitusjoner, bibliotek og museer skal tilgjengeliggjøres og formidles. Stortingsmeldingen konsentrerer det operative ansvaret til Nasjonalbiblioteket og Arkivverket, og har i liten grad et lokalt og regionalt perspektiv. Det forutsettes at de ulike sektorene samarbeider om digitaliseringsarbeidet. Det skal også arbeides med privatarkiv.

Meld. St. 7 (2012-2013) «Stortingsmelding om arkiv»

Arkivmeldingen er det første politiske dokument som gir en samlet framstilling av arkivenes rolle og funksjoner i samfunnet. Den uttalte målsetningen i Arkivmeldingen er å sikre en helhetlig samfunnsdokumentasjon, med fokus både på statlige, kommunale og private arkiv. Bevaringsverdige arkiv fra alle samfunnssektorer skal tas vare på og tilgjengeliggjøres, slik at de sammen kan dokumentere samfunnet og samfunnsutviklingen på en fullgod måte. Det nasjonale samarbeidsprosjektet SAMDOK – Samla samfunnsdokumentasjon, er Riksarkivarens svar på oppfølgingen av Arkivmeldingen.

Kulturutredningen 2014 (NOU-2013:4)

Kulturutredningen skal vurdere effekten av Kulturløftet I og II og definere de viktigste utfordringene kulturpolitikken står overfor de kommende årene. Utredningen mener at Kulturløftet III bør ha form av et lokalt kulturløft, med tiltak som bygges opp nedenfra, med utgangspunkt i lokale forutsetninger. En viktig konklusjon er at den kulturelle grunnmuren, herunder bibliotek, museer, kulturskoler og frivilligliv må styrkes. Kulturutredningen nevner imidlertid ikke arkivinstitusjoner som en del av den kulturelle grunnmuren. Den ser heller ikke at det lokale kulturløftet skal omfatte tiltak som fremmer arkivarbeidet i institusjonene.

Til kildene! Kartlegging av regionale og lokale arkiver (ABMu-skrift 40 2007)

Kartleggingsprosjektet Til Kildene! konkluderer med at Norge ikke ligger spesielt godt an i arbeidet med privatarkiv, og dermed heller ikke med dokumentasjon av frivillige organisasjoner, næringsliv og enkeltpersoner. Følgende utfordringer nevnes:

- Bevarte og tilgjengelige arkiv representerer i for liten grad en helhetlig og representativ samfunnsdokumentasjon.
- Mange bevaringsverdige arkiv er verken sikret eller tilgjengeliggjort.
- Digitalisering og tilrettelegging for publikum må føre til synliggjøring av bredden i arkivmaterialet, og institusjonenes tilbud.

Kartleggingsprosjektet anbefaler en utredning av behov og tiltak som kan styrke arkivinstitusjonenes rolle som moderne samfunnsinstitusjoner. Et av de foreslåtte tiltakene, som meldt i ABM-meldingen (Meld. St. 22 1999-2000), er at det innføres en støtteordning for bevaring av privatarkiv.

Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek har en stor samling arbeiderfaner.
Foto: Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek.

2. STATUS – SITUASJONSBESKRIVELSE OG BESTANDSANALYSE

2.1 Kort presentasjon av institusjonene i nettverket

Nettverk for privatarkiv i Oslo består pr. dags dato av 14 kulturinstitusjoner med statlig, kommunal eller privat forankring. Alle har som en prioritert oppgave å bevare og tilgjengeliggjøre privatarkivmateriale. Det drives også ulik formidlings-, utviklings- og forskningsaktivitet i institusjonene.

Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek

Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek (Arbark) ble opprettet i 1908 av LO og Arbeiderpartiet i fellesskap. Arbark er arbeiderbevegelsens eldste eksisterende kulturinstitusjon, den eldste private arkivinstitusjonen i Norge og utgjør det største privatarkivmiljøet i Norge. Arbarks viktigste oppgave er å bevare og formidle arbeiderbevegelsens kulturarv. Institusjonen skal motta materiale fra Landsorganisasjonen, forbundene i LO, partier på venstresiden og andre virksomheter og dessuten privatpersoner med tilknytning til venstresiden i norsk samfunnsliv.

Privatarkivsamlingen består av 7 600 hm fordelt på 1900 registrerte arkiv/arkivskapere, i hovedsak organisasjonsarkiv. Det inngår også en omfattende fotosamling. Arbark hadde 17 stillinger i 2014.

Bibliotekar Elisa Storch på Arbarks lesesal.
Foto: Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek.

HL-senteret – Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter

HL-senteret ble etablert i 2001 som en del av det historiske og moralske oppgjøret med den økonomiske likvidasjonen av jødene i Norge under 2. verdenskrig. Senteret skal forske på, formidle og dokumentere Holocaust og andre folkemord, rasisme, antisemittisme og brudd på menneskerettighetene i historiske og moderne samfunn. Relevante privatarkiv skal ordnes, bevares og gjøres tilgjengelig for forskning og formidling.

Privatarkivsamlingen består av ca. 20 hm fordelt på 30 registrerte arkiv, alle er personarkiv. Flere av arkivene inkluderer fotomateriale.

Arkivsamlingen forvaltes av HL-senterets dokumentasjonsavdeling, som betjenes av to medarbeidere på heltid. Det inngår også bibliotek, en gjenstandssamling samt flere mediesamlinger i dokumentasjonsavdelingen.

HL-senterets utstilling.
Foto: Simon Skreddernes

Lesesalen på Jødisk Museum i Oslo.
Foto: Jødisk Museum i Oslo

Jødisk Museum i Oslo

Jødisk Museum i Oslo er opprettet av Det Mosaiske Trossamfund (DMT) i Oslo. Det inngår i et internasjonalt nettverk av jødiske museer, og skal samle og bevare gjenstander og minner som kan belyse jødernes historie i Norge. Jødisk innvandring, liv og integrering i det norske samfunn skal dokumenteres og formidles. Innsamlingsarbeidet foregår kontinuerlig og etter en forvaltningsplan.

Privatarkivsamlingen består av 20 hm fordelt på 33 arkiv, 32 arkiv har tilknytning til Oslo. 15 arkiv inngår i Det Mosaiske Trossamfunds historiske arkiv, de øvrige er personarkiv. Museet forvalter også en fotosamling.

Museet betjenes av seks ansatte, der magasinforvalter har ansvar for arkivene.

Nasjonalbiblioteket

Nasjonalbiblioteket skal, gjennom hele spekteret av medietyper, ha landets mest komplette samling av publisert materiale, samt upublisert materiale med verneverdi for forskning og formidling. De ulike undersamlingene har egen innsamlingspolitikk og anskaffelsesprofil, og suppleres i tett dialog med andre bevaringsinstitusjoner. Hovedfokus er arkiv fra personer, bedrifter og organisasjoner innen kulturliv og forskning.

Privatarkivsamlingen består av 3825 hm fordelt på 7000 registrerte arkiv, med hovedvekt på personarkiv. Det inngår også en omfattende fotosamling. Det meste av materialet har i større eller mindre grad tilknytning til Oslo.

Arkivsamlingen forvaltes av Avdeling for forskning og formidling. Her arbeider ca. 90 ansatte.

Nasjonalbibliotekets lesesal. Foto: Nasjonalbiblioteket.

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design er landets største museum for kunst. Det har et omfattende dokumentasjons- og forskningsmateriale, som forvaltes av Dokumentasjonsarkivet. Institusjonen har foreløpig ingen bevarings- og innsamlingspolitikk for privatarkiv og samler ikke aktivt, men mottar privatarkiv som anses å være relevante for museets historie, kunstnere og kunstverk i egen samling, samt norsk kunsthistorie på nasjonalt eller internasjonalt nivå.

Privatarkivsamlingen består av 696 hm fordelt på 60 registrerte arkiv. Arkivmaterialet fra de tidligere stiftelsene Kunstindustrimuseet og Norsk Arkitekturmuseum utgjør alene 608 hm., for øvrig er det hovedvekt på personarkiv. Det meste av materialet har i større eller mindre grad tilknytning til Oslo.

Dokumentasjonsarkivet betjenes på heltid av to ansatte.

I *Nasjonalmuseet – Arkitekturs* samlinger inngår 70 arkiv fra arkitektkontor, disse forvaltes museumsfaglig på selvstendig grunnlag og rapporteres til den årlige Museumsstatistikken ved

Kulturrådet. Arkitektkontorene er en viktig næringsgruppe, og vi har valgt å ta denne samlingen med separat i oppsettene nedenfor.

Kunsthindustrimuseet under 2. Verdenskrig og ved åpningen av Griniutstillingen i 1945. Foto Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design.

NLM-arkivet (Norsk Luthersk Misjonssamband)

Det norske lutherske Kinamissionsforbund ble stiftet i 1891, primært for å drive misjonsarbeid i Kina, senere i andre asiatiske, afrikanske og sør-amerikanske land, samt Norge.

NLM-arkivet skal samle, ordne og registrere informasjon fra NLMs virksomhet nasjonalt og internasjonalt. Virksomheten har sitt hovedkvarter i Oslo.

Privatarkivsamlingen består av 955 hm fordelt på 102 registrerte arkiv, i hovedsak organisasjonsarkiv. Det inngår også en omfattende fotosamling.

NLM-arkivet betjenes av én arkivar i 80% stilling.

Fjellhaug på Sinsen ca. 1930. Foto Wilse / Norsk Luthersk Misjonssambands arkiv.

Norges Hjemmefrontmuseum

Norges Hjemmefrontmuseum ble opprettet i 1962 og har hatt status som nasjonal arkivinstitusjon siden 1965. Museet er landets ledende institusjon på okkupasjonshistorie, og søker gjennom utstillinger, arkiv og bibliotek å "gi et sant og levende bilde av hvilken ulykke og fornedrelse en okkupasjon er for et folk."

Privatarkivsamlingen består av 370 hm fordelt på 500 registrerte arkiv, hvorav 86 arkiv (ca. 100 hm) med tilknytning til Oslo. Hovedvekten er organisasjonsarkiv, samt dokumentsamlinger med differensiert proveniens. Det inngår også en omfattende fotosamling. Museet betjenes av fem ansatte.

Norges Hjemmefrontmuseum.
Foto: Norges Hjemmefrontmuseum.

Lesesalen på Norsk Folkemuseum. Foto:
Heidi Voss-Nilsen/Norsk Folkemuseum

Norsk Folkemuseum

Norsk Folkemuseum er Norges største kulturhistoriske museum, og det eneste som har landsdekkende samlinger fra tiden 1500 til i dag. Med store samlinger fra by- og bygdemiljø presenterer museet kulturforhold i et historisk perspektiv så vel som i dagens samfunn.

Arkivet ved museet er en del av institusjonens virksomhet og ikke en hovedaktivitet.

Tilveksten av arkiver foregår enten gjennom forskning- og dokumentasjonsprosjekter, i arbeid med utstillinger eller som gaver.

Privatarkivsamlingen forvaltes av en dokumentasjonsavdeling som består av arkiv, bibliotek, katalog og foto. Arkivsamlingen består av 1034 hm fordelt på 120 registrerte arkiv, med hovedvekt på personarkiv. Av disse arkivene har ca. 100 hm (ca. 25 arkiv) en tilknytning til Oslo I tillegg har museet en omfattende fotosamling.

Dokumentasjonsavdelingen har to heltidsstillinger som betjener arkivene, én med hovedvekt på dagligarkiv, én med historiske arkiver. Tre personer har ansvar for fotosamlingen.

Norsk Maritimt Museum

Norsk Maritimt Museum er et landsdekkende museum for norsk sjøfart og virksomhet tilknyttet kyst, sjø og vassdrag, og skal vise hvilken betydning dette har hatt for kulturell, sosial og økonomisk utvikling i Norge.

Avdeling for bibliotek, foto og arkiv har ansvaret for museets historiske arkivmateriale, herunder privatarkiv, foto og tegninger. Museet har ikke samlet inn arkivmateriale på en systematisk måte, men innlemmer dette i samlingen etter vitenskapelig vurdering.

Privatarkivsamlingen består av 640 hm fordelt på mellom 106 og 400 arkiv, i hovedsak bedriftsarkiv. Det inngår også en omfattende fotosamling.

Avdeling for bibliotek, foto og arkiv består av tre årsverk.

Magasinet i Norsk Maritimt Museum.

Foto: Beate Kjørslevik/
Norsk Maritimt Museum.

Kilder til kunnskap, undervisning i
Norsk Teknisk Museum. Foto: Finn
Larsen/Norsk Teknisk Museum

Norsk Teknisk Museum

Norsk Teknisk Museum er nasjonalmuseum for teknologi, industri, vitenskap og medisin. Det har store samlinger, herunder gjenstander, foto og arkiv, samt et bibliotek med Norges største samling teknologihistorisk litteratur.

Privatarkivsamlingen består av mellom 650 og 730 hm fordelt på 153 registrerte arkiv, i hovedsak person- og bedriftsarkiv. 119 arkiv har tilknytning til Oslo.

Bibliotek, arkiv og fotosamlingene betjenes av 2,7 årsverk.

Oslo byarkiv

Oslo byarkiv har fagansvar for Oslo kommunes samlede arkivvirksomhet, og oppbevarer og formidler verneverdig kommunalt arkivmateriale. Byarkivet er også fylkeskoordinerende organ for privatarkivarbeidet i Oslo. Byarkivet samler kildemateriale som er allsidig og av betydning for byens historie, kultur og miljøer. Hovedfokus ligger på forenings- og organisasjonsarkiv, multikulturelle arkiv, arkiv etter bedrifter og handel, etter virksomheter som utøver oppgaver på vegne av det offentlige og utvalgte personarkiv av særlig interesse for Oslos historie.

Arkivsamlingen består av 2000 hm fordelt på 306 arkiv, med hovedvekt på organisasjonsarkiv. Alle arkivene har en tilknytning til Oslo. Det inngår også en større fotosamling. Privatarkivsamlingen forvaltes av Seksjon historisk arkiv. Den har til sammen 9 faste stillinger, én av disse har privatarkiv som et eget fagområde.

Slektsforskning i Oslo byarkiv
Foto: Oslo byarkiv

Oslo Museum på Frogner hovedgård.
Foto: Oskar Seljeskog/Oslo Museum

Oslo Museum

Stiftelsen Oslo Museum består av de konsoliderte museene Bymuseet, Teatermuseum og Interkulturelt museum, samt det nye Arbeidermuseum. Museets visjon er å være en attraktiv og relevant møteplass i den mangfoldige storbyen Oslo. Pr. dags dato definerer ikke museet arkivforvaltning som en hovedaktivitet. Det er ingen aktiv innsamlingspolitikk og det er ikke et mål å motta flere privatarkiver. Givere henvises i stedet til Oslo byarkiv, Riksarkivet og Nasjonalbiblioteket.

Privatarkivsamlingen forvaltes av museets fagbibliotek, som også har bøker, tidsskrifter, kart og et stort klipparkiv. Arkivsamlingen består av 61 hm fordelt på 53 registrerte arkiv, med hovedvekt på personarkiv. Alle arkivene har en tilknytning til Oslo.

Privatarkivene betjenes av museets fagbibliotekar. Oslo Museum har også en stor fotosamling, som betjenes av en egen fotoarkivar.

Riksarkivet

I Riksarkivet er det Seksjon for privatarkiv som har ansvar for privatarkivoppgavene. Arbeidet omfatter bevaring av privatarkiv med nasjonal betydning, for eksempel viktige personlige samfunnsaktører, organisasjoner med landsomfattende virksomhet, bedrifter av nasjonal betydning eller arkiv som dokumenterer signifikante samfunnsfenomener. Seksjonen skal også koordinere privatarkivarbeidet i Norge.

Privatarkivsamlingen består av 17 100 hm fordelt på 1 900 arkiv. Samlet bestand av bedriftsarkiv teller 240 arkiv og utgjør ca. 5.500 hyllemeter. Personarkivene er flest i antall, organisasjonsarkivene utgjør mest i volum. Hovedvekten er på organisasjons- og bedriftsarkiv. Det inngår også en omfattende fotosamling.

Seksjon for privatarkiv har til sammen 8 faste stillinger.

Statsarkivet i Oslo

Statsarkivet i Oslo har Akershus, Oslo og Østfold som sitt arbeidsområde. Institusjonen er fylkeskoordinerende organ for privatarkivarbeidet i Østfold og har samarbeidsavtale med de tilsvarende organer i Akershus og Oslo.

Av kapasitetsgrunner kan Statsarkivet bare i beskjeden grad drive en aktiv innsamlingspolitikk, men gir arkivfaglige råd ved behov. Institusjonen mottar nye privatarkiv bare etter nøye, faglig vurdering.

Privatarkivsamlingen med Oslotilknytning består av 725 hm fordelt på 125 registrerte arkiv, med hovedvekt på organisasjonsarkiv. Det foreligger ingen opplysninger om foto.

Statsarkivet i Oslo har 13,5 årsverk.

Riksarkivet og Statsarkivet i Oslo ligger på Sognsvann.

Foto: Jaro Hollan/Riksarkivet.

2.2 Generell samlingsbeskrivelse

Arkivinstitusjonene i Oslo er generelt ganske store og inneholder til sammen en betydelig mengde privatarkiv med direkte eller indirekte Oslo-relevans, altså nasjonale arkiv med lokal forankring eller verdi. Mange institusjoner finner det vanskelig å skille Oslo-relatert materiale fra nasjonalt materiale. Her er det valgt å tolke vidt, altså at et nasjonalt arkiv som også innbefatter materiale fra Oslo, regnes inn. Som eksempel kan nevnes Norsk Folkemuseums prosjektarkiv «Arbeiderminner».

På grunn av de mange forskjellige registreringsmetodene, er det vanskelig å beskrive absolutte mengder, eller gi fullgode analyser.

Besiktigelsesrapporter. Arkiv fra Det norske Veritas.
Foto: Beate Kjørslevik/Norsk Maritimt Museum

2.2.1 Tentativt sammendrag av hovedmengder

Den samlede arkivbestanden for Oslo er umulig å fastslå presist. Ut fra informasjon innkommet fra nettverket, kan det grovt anslås, med betydelige feilmarginer, at Oslos arkivbestand er som følger:

Tabell 1: Papirarkiv

Bevaringsinstitusjon	Papirarkiv	
	antall	hm
Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek	583	1038
HL-senteret	30	20
Jødisk museum i Oslo	33	20
Nasjonalbiblioteket	ca 7000	3825
Nasjonalmuseet	71	696
Nasjonalmuseet – arkitektur *	70	
NLM-arkivet	102	955
Norges Hjemmefrontmuseum	86+	** ca 100
Norsk Folkemuseum	25	100
Norsk Maritimt Museum	50	150
Norsk Teknisk Museum	119	650-730
Oslo byarkiv	306	2000
Oslo Museum	53	61
Riksarkivet Norge	1900	17100
Statsarkivet i Oslo	125	725
SUM	7000-9000	15-20000

* Nasjonalmuseet – Arkitekturs samling av arkitektarkiv inngår ikke i Dokumentasjonsavdelingens forvaltningsområde, og er rapportert separat.

** grovt, prosentbasert overslag

Tabell 2: Andre medier

Bevaringsinstitusjon	Foto (i 1000)	Tegninger og kart	Film	Lyd	Annet
Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek	1 500		Film 106 video/film 800	362 lydfiler ang. Oslo	470 faner
HL-senteret			22		
Jødisk museum i Oslo	4		noe	noe	
Nasjonalbiblioteket	2 000	25 000	336 000 filmruller og VHS	195 000 lydfiler, bånd, LP, CD	100 hm klipparkiv fra 2. verdenskrig
Nasjonalmuseet	29 hm	47 hm			194 hm klipparkiv over kunstnere/- institusjoner
Nasjonalmuseet – arkitekturs samling		betydelig			
NLM-arkivet	11	100	65 film/VHS	2 lydfiler	
Norges Hjemmefrontmuseum	20			2000 lydfiler	
Norsk Folkemuseum	1 400	noe	noe	noe	
Norsk Maritimt Museum	50	20 000	100	50	
Norsk Teknisk Museum inkludert Dextra	2 100	betydelig	noe	noe	Stoffprøvebø ker
Oslo byarkiv	400-700	betydelig	noe		
Oslo Museum	1 500				33 hm klipparkiv fra Oslo 1900-tall
Riksarkivet Norge	1 500		Film 821 Video 682 DVD 23	3 000 timer	
Statsarkivet i Oslo					
SUM	11 mill	50 000	340-350 000		

Det er vanskelig å kvantifisere arkivalia som ikke er rene papirarkiv. Dette synes å komme av to ting: For det første, at de inngår i allerede oppgitte papirarkiv, som for eksempel Nasjonalmuseet – Arkitekturs arkitektarkiv som omfatter både dokumenter og tegninger, og for det andre at institusjonene har mindre oversikt over dette materialet, da det i mindre grad

er finordnet. Som eksempel nevnes at Oslo byarkiv anslår å ha mellom 0,5 og 1 million fotografier.

2.2.2 Tidsperiode samlinger

Når det gjelder en tidfesting av arkivene ligger hovedtyngden klart på perioden 1880-1990, etterfulgt av 1800-1880. Bare Nasjonalbiblioteket oppgir å ha arkivmateriale som er eldre enn 1600-tallet, selv om spredte dokumenter vil kunne befinne seg i andre institusjoner også. Tiden før 1800-tallet er i hovedsak sporadisk dekket, og tilveksten her vil være minimal. Få oppgir å ha noe særlig materiale fra etter 1990, dette vil selvfølgelig endre seg med tiden. Antallet svar for hver kategori er betegnende for fordelingen.

Tabell 3: Tidfesting av samlingene

Bevaringsinstitusjon	1600-tall	1700-tall	1800-1880	1880-1990	1990-2014
Antall svar	4	5	10	14 (alle)	6

Arkivmateriale fra Hjula Væveri 1859-60. Hjula Væveri oppbevarte brev som pakker i daterte trekasser. Fotograf: Finn Larsen/Norsk Teknisk Museum 2010.

2.2.3 Analyse ut fra nærings- og organisasjonskategorier

Spørsmål om bestandsbeskrivelse ble gjort med utgangspunkt i Asta, der vi forsøkte å gjøre en forenklet kategorisering ved å slå sammen kategorier og underkategorier. Denne gjengis nedenfor.

Kategorier

Bokstaver og tall i parentes henviser til nærings- og organisasjonskoder i ASTA.

A: Næring/Bedrift

1. Primærnæring og industriproduksjon (A,B,C,D,E,F)
2. Handel, reparasjon, håndverk, transport (G,H)
3. Tjenesteyting (konsulent, bank, helse, reklame, advokat, forsikring osv) (J,K,L,M,N,O,P,Q)
4. Hotell, restaurant, underholdning, kultur (I,R)
5. Annet (S,T,U+)

B: Institusjoner

1. Skole
2. Kultur
3. Helse/velferd
4. Annet

C: Organisasjoner og stiftelser

1. Yrkesrelatert (arbeidsgiver, arbeidstaker, produktivitet/teknikk) (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7,)
2. Interesseorganisasjoner og politikk (12)
3. Religiøs (11,)
4. Vitenskap, kunst, kultur (8, 9,)
5. Idrett, friluft, fritid (10,)
6. Annet (13)

D: Personarkiv, legater, familiearkiv, gårdsarkiv, annet

1. Interesseorganisasjoner og politikk
2. Kultur
3. Næring
4. Annet

Tabellen gir en tentativ kvantifisering for de fire hovedkategoriene. En eventuell tallfesting av Nasjonalbibliotekets samlinger vil forrykke balansen en god del over mot personarkiv, da

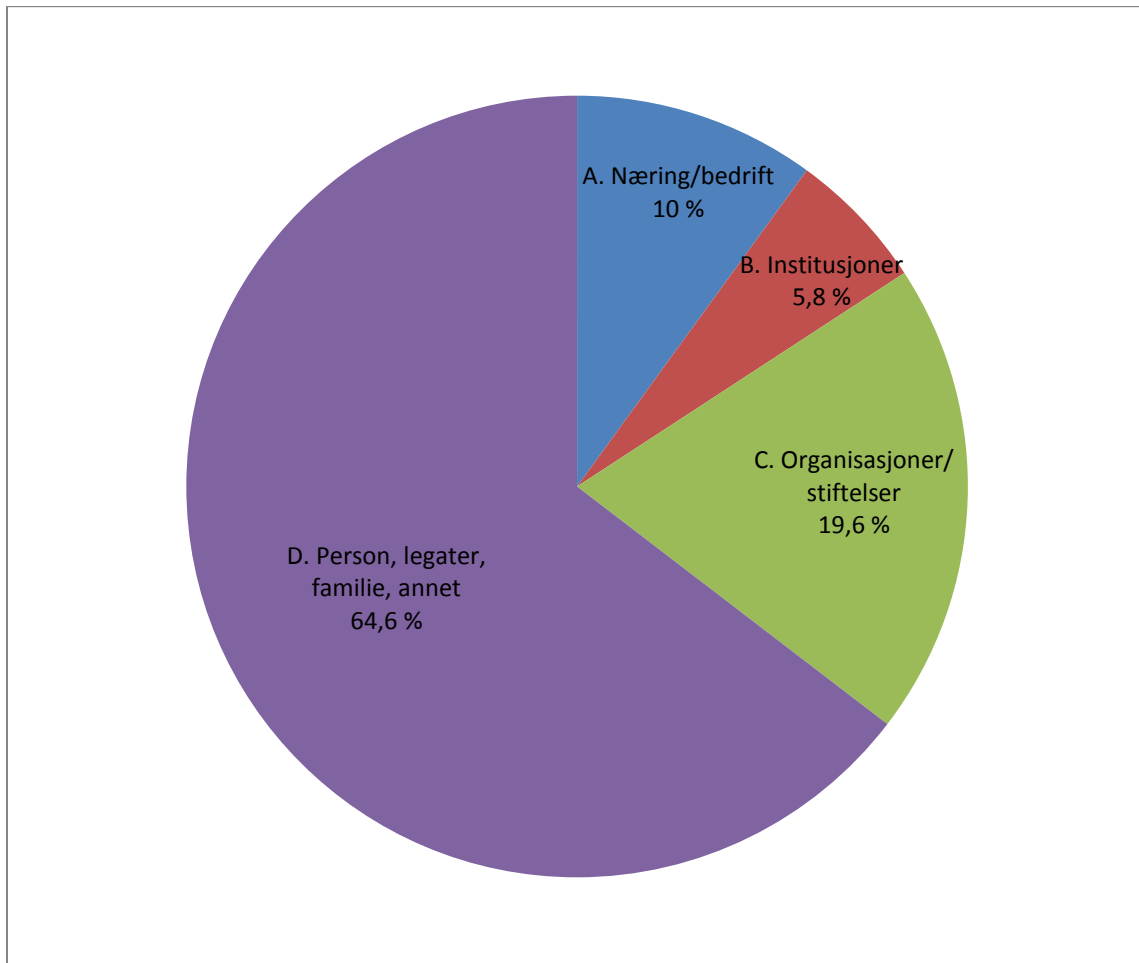
deres samlinger er store og samtidig ikke tallfestet. En eventuell annen tallfesting av Oslo-relaterte arkiv i Riksarkivet, vil på den annen side sannsynligvis ikke endre de relative størrelsesforholdene i særlig stor grad.

Tabell 4: Næringskategorier

Bevaringsinstitusjon	A Næring/bedrift	B Institusjoner	C Organisasjoner og stiftelser	D Person, legater, familie, annet
Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek	9	4	568	2
HL-senteret				30
Jødisk museum i Oslo			15	18
Nasjonalbiblioteket*	500	500	500	5 500
Nasjonalmuseet	6	9	10	46
Nasjonalmuseet - arkitektur	70			
NLM-arkivet	7	2	29	64
Norges Hjemmefrontmuseum			noe	hovedvekt
Norsk Folkemuseum	15			10
Norsk Maritimt Museum	64	9		34
Norsk Teknisk Museum	42	1	11	65
Oslo byarkiv	76	20	145	65
Oslo Museum	7	2	7	37
Riksarkivet	243	49	696	904
Statsarkivet i Oslo	17	19	74	13
SUM	1 056	615	2 055	6 788
Prosentvis fordeling	10%	5,8 %	19,6 %	64,6%

* Nasjonalbibliotekets tall er løselig anslått.

Tabell 5: Næringskategorier, prosentvis fordeling etter antall arkiv.

2.3 Bestandsanalyse

I det følgende er det søkt å sammenholde en bestandsanalyse med institusjonenes innsamlingsstrategier og generelle tendenser i samfunnsutviklingen.

2.3.1 Bestandsanalyse

Sett i lys av at arbeid med privatarkiv ikke er en lovpålagt oppgave, er den samlede arkivbestanden i Oslo god, både i mengde og bredde. Samlingene utgjør en viktig historisk kilde og er en vesentlig bestanddel i en samlet samfunnsdokumentasjon, sammen med de offentlige arkivene. Den samlede arkivbestanden er i følge Arkivstatistikken 2013 på 0,054 hyllemeter pr innbygger, godt foran Hordaland på andre plass, med 0,031. Oslos riksdekkende institusjoner forsterker i stor grad styrkeforholdet. Til sammenligninger er svakeste fylkeskommune Akershus, med 0,001 hyllemeter per innbygger, hvilket avspeiler at Akershus

har svakt utbyggete arkivinstitusjoner og at arkivene havner i Statsarkivet i Oslo, og dermed i Oslo-statistikken.

Bestanden av privatarkiv i Oslo er både bred og variert. Det er likevel en skjev fordeling. Denne er sannsynligvis sammenlignbar med situasjonen på nasjonalt nivå.

Prosentfordelingen mellom kategoriene viser at godt over halvparten av de bevarte arkivene er etter personer, legater og familier. Tabell 5 (over) viser i hvilken grad disse er dominerende arkivskapere. Ideen om å ta vare på arkiv etter personer som har satt spor etter seg i samfunnet står åpenbart sterkt. Organisasjoner er også meget godt representert. Dette kan meget godt skyldes at disse har et fellesskapsformål, og at resultater og engasjement ønskes bevart. Samtidig er en del bedriftsarkiv meget omfangsrike, og en tilsvarende analyse ut fra antall hyllemeter ville gi et noe annet bilde.

A: Bedrifts- og næringsarkiv

Det finnes flere store industriarkiv (A1) i nettverkets arkiv, som f.eks. Ringnes bryggeri, Bjølsen Valsemølle, Christiania Spigerverk og Akers mekaniske verksted. Disse er omfangsrike og bidrar til at industribedriftenes arkiver ser omfattende ut i antall hyllemeter. Selv om den gamle industrivirksomheten langs Akerselva nå må kunne sies å nærme seg tilfredsstillende dekning, er bestanden likevel påfallende underrepresentert i forhold til Oslos totale industrivirksomhet. Mange hjørnesteinsbedrifter langs Alnaelva og i Groruddalen for øvrig, samt på Skøyen og andre industriområder, er lite representert.

Det er store hull i arkivbestanden når det gjelder dokumentasjon av Oslos store mengde små og mellomstore bedrifter, muligens fordi disse i utgangspunktet har vært familiedrevet og dermed mindre i offentlig søkelys. Det finnes unntak, som arkivet etter Grorud Jernvarefabrikk i Oslo byarkiv.

Gardsdrift/primærnæring (A1) er svakt representert, til tross for at gamle Aker herred var landets folkerikeste kommune da den ble innlemmet i Oslo i 1948. Hovedstadens ekspansjon ut i Aker hadde begynt rundt 1890-tallet, men da den store utbyggingsperioden startet etter kommunesammenslåingen i 1948, var Aker fortsatt en agrarkommune med hovedvekt på jord- og skogbruk. Systematisk innsamling kan forhåpentligvis resultere i et større antall arkiv og samlinger fra gardsdrift i Aker.

Tallmaterialet fra institusjonenes bestandsrapporter viser en hovedvekt på materiale fra handel, håndverk og transport (A2). Dette skyldes for en stor del Norsk Maritimt Museums store samling av rederiarkiv. De gamle forstadsbanene i Oslo byarkiv representerer en privat tjeneste på det offentliges vegne. Samtidig finnes arkiv etter betydelige handelsbedrifter, som

Christiania Glasmagasin i Riksarkivet. Bortsett fra Gjørtler Larsens arkiv på Norsk Folkemuseum og et bruddstykke av et arkiv fra O. Mørk kolonialbutikk i Oslo Museum, er detalj- og småhandel, slaktere, bakerier, fiskehandlere og frisører, herunder lokale håndverksbedrifter kraftig underrepresentert.

Materialet fra tjenesteyting (A3) er kanskje svakest representert. Innen privat tjenesteyting er det store mangler, særlig gjelder dette dokumentasjon av næringer som bank, forsikring, eiendom, reiseliv, advokatpraksis, helsetjenester og markedsføring. Her er Nasjonalmuseet-Arkitekturs store samling arkitektarkiv en viktig bestanddel.

Selv om noen brokker av arkiv fra byens hotell- og restaurantnæring er bevart, for eksempel fra Club 7 som oppbevares i Arbark, Dovrehallen i Nasjonalbiblioteket, og hotellnæring som Norrøna i NLM-arkivet, er hele serverings og overnattingsbransjen (A4) så godt som fraværende fra arkivene. Kulturbedriftene er bedre representert. Nasjonalbiblioteket oppbevarer materiale fra for eksempel Cappelen forlag og NLM-arkivet etter Lunde forlag. Gullsmedfirmaene Tostrup og Thune er bevart i henholdsvis Riksarkivet og Oslo byarkiv.

Akers mek. Verksted. Foto: Norsk Teknisk Museum

B: Institusjonsarkiv

Det er vanskelig å trekke konklusjoner ut fra bestandsrapportene, da disse er lite differensiert. Det ser imidlertid ut til at arkiv fra helse- og velferdssektoren (B3) dominerer, som Jødisk Barne- og Gamleheim på Jødisk Museum og Diakonhjemmets sykehus på Statsarkivet, etterfulgt av skoleinstitusjoner (B1) som Grimelands skole i Oslo byarkiv. Både Nasjonalbiblioteket og Nasjonalmuseet har mange arkiv fra sentrale kulturinstitusjoner (B2), så som Christiania Theater, Oslo Nye Teater, Den Norske Opera, Nasjonalgalleriet og Kunstindustrimuseet. Arkiv etter mindre kulturinstitusjoner synes derimot generelt å være svakere representert.

På bakgrunn av Oslos store aktivitet og mangfold både på skole-, helse- og kulturfeltet har arkivbestanden likevel mange hull som bør fylles innen institusjonsarkivene. Bjørknes privatgymnas, Steinerskolen og Montessoriskolen, Westerdals, Bårdar og Auster er eksempler på private utdanningstilbud, innenfor flere fagretninger, som burde vært dokumentert. Innenfor helse mangler vi dokumentasjon både fra private helseklinikker innen skolemedisin, som Volvat og Aleris, samt fra alternativ helsebehandling, eksempelvis akupunktur, homeopati og kiropraktikk. Også private leger, tannleger og psykologers praksis er lite representert i samlingene. Når det gjelder kulturinstitusjoner har Oslo gjennom årene hatt et meget stort tilbud. Dette er for en stor del lite dokumentert. Felt som med fordel kan dokumenteres, er dans, revy og stand up, kunstgallerier, mindre ensembler og orkestre.

Liv Aakvik ankommer med Tramteatrets arkiv til Nasjonalbiblioteket

Foto: Elin Olufsen /Nasjonalbiblioteket

C: Organisasjonsarkiv

Organisasjonsarkivene utgjør en god del av den totale arkivbestanden og har svært god tematisk spredning. Grunnen til at så mye materiale er bevart fra organisasjonslivet er nok at de har et identitetsskapende fellesskapsformål. Dette øker bevisstheten om at dokumentasjon av sak og engasjement i virksomhetene bør bevares.

Bestandsrapportene viser en hovedvekt på yrkesrelaterte arkiv (C1), samt materiale fra interesseorganisasjoner/politiske organisasjoner (C2). Dette skyldes i høy grad Arbarks betydelige samling fra det organiserte arbeidslivet. Riksarkivet supplerer med oppbevaring av materialet fra medisinsk-yrkesrelaterte arkiv og de øvrige politiske partiene. Likevel er det hull som bør fylles: Vi har lite materiale fra håndverkslaugene og mangler dokumentasjon fra mange frie yrkers foreningsvirksomhet. Vi har lite materiale fra sanitet og veldedighet, losjeforeninger som Rotary, Lions og Odd Fellow. Velforeninger, sameier og andre småforeninger er heller ikke godt representert, heller ikke kvinneforeninger generelt, eksempelvis Soroptimistene, husmorforeninger og syforeninger.

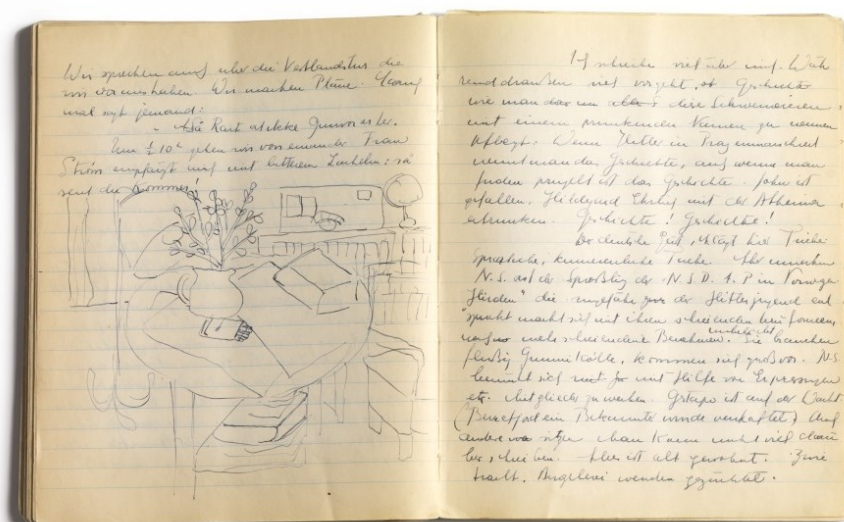
Kategorien religiøse organisasjoner (C3) inneholder mange kristne organisasjoner. Ofte grenser disse virksomhetenes arbeid mot helse og velferd; Oslo byarkiv oppbevarer for eksempel arkivet etter den kristne, rusforebyggende organisasjonen Blå Kors. For andre religioner er det første og fremst Jødisk Museums store arkivsamling fra jødiske organisasjoner som er framtredende. Det er ønskelig å supplere samlingen slik at den blir representativ for utøvende, religiøs aktivitet i det flerkulturelle Oslo, særlig den store muslimske befolkningsandelen må få sin plass i arkivene. Nyspirituelle og alternative bevegelser bør også representeres i arkivene.

Grünerløkkens Blaakors' Guttemusik.
Blå Kors' arkiv/Oslo byarkiv

Kulturelle organisasjoner (C4) er forholdsvis godt representert, først og fremst gjennom Nasjonalbibliotekets og Nasjonalmuseets samlinger. Også mindre organisasjoner som for eksempel Munch-museets venner og BUL-leikarringen i Oslo byarkiv og Oslo Arbeidersangforening på Arbark.

Den organiserte fritiden (C5) er spredt over arkiv fra mange forskjellige virksomheter, men i forhold til den store aktiviteten på sektoren burde den vært bedre representert. Torshov Sjakklubb og Oslo seilforening i Statsarkivet, Den venskabelige forening og IK Tjalve i Oslo byarkiv er bare noen eksempler. Det ser ikke ut til at fritidsorganisasjonene har samme bevissthet om arkivenes betydning som vi finner innenfor det organiserte arbeidslivet og interesseorganisasjonene. For organisasjoner som engasjerer barn kan dette skyldes at man her ofte bare har vært engasjert i en kort periode som foreldre, og dermed ikke har opparbeidet en egeninteresse for virksomheten. Kategorien har store hull som bør fylles, særlig innenfor idrettslivet, samt kor, korps, orkester, dans og teater, speiderbevegelsen, 4H, turlag og turistforeninger sjakk og bridge.

Ruth Maiers dagbok. Arkivet etter Ruth Maier. Foto: Christ Harrison/HL-senteret

D: Personarkiv

Personarkiv utgjør nesten to tredjedeler av totalbestanden. Rapportene viser en hovedtyngde på politikere og samfunnsaktører (D1) og kulturpersonligheter (D2), dette skyldes særlig Nasjonalbibliotekets, og tildels Riksarkivets rike samling av personarkiv. Maritimt Museum og Teknisk Museum oppbevarer betydelige næringsrelaterte personarkiv (D3).

Utenfor de oppsatte kategoriene faller Nasjonalbibliotekets samling av polfarere og fremtredende forskere, NLM-arkivets arkiv etter sentrale personer i misjonsbevegelsen,

HL-senterets arkiv etter berørte personer og Hjemmefrontmuseets samling etter krigsveteraner. Oslo Museum har også en viktig samling personarkiv.

For å komplettere samlingen av personarkiv er det ønskelig å sikre arkiv fra enkeltpersoner og familier som har markert seg innen bypolitikken, samt kultur- og næringsliv.

Andre aspekter

Kvinnelige arkivskapere antas å være underrepresentert i alle institusjonenes arkivbestand. Det samme gjelder minoritetskulturelle utenom jødiske, hvor Jødisk Museum har drevet bevisst innsamling.

Oslo byarkivs prosjekt *Oslos multikulturelle arkiver* har høstet en del minoritetskulturelle arkiv, men veien frem er meget lang.

Gambisk forenings fotballag under Kulturuka 1995.
Foto: Arkivet fra The Gambian Association/Oslo byarkiv

2.3.2 Institusjonenes innsamlingsstrategi

De enkelte institusjonene i nettverket har særkompetanse på sitt felt og en klar strategi for innsamling av arkiv. (Tabell 10). Bortsett fra Riksarkivet, Statsarkivet og Oslo byarkiv, som alle har et «allround»-perspektiv, viser tabellen at de forskjellige samfunnssektorene prinsipielt er dekket innenfor eksisterende innsamlingsstrategier.

Tabell 6: Bevaringsinstitusjonenes innsamlingsstrategi

Bevaringsinstitusjon	Samler aktivt	Innsamlingsstrategi	Asta-kategorier
Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek	JA	Landsorganisasjonen med forbund, partier på venstresiden, venstresiden generelt	C1, C2, C5,
HL-senteret	JA	Dokumentasjon knyttet til minoriteters skjebne under den andre verdenskrig, Holocaust og Porajamos	D
Jødisk museum i Oslo	JA	Jødisk historie og kultur i Oslo,	C3, D
Nasjonalbiblioteket	JA	Kulturliv, forskning, polarhistorie	D2, C4, A4
Nasjonalmuseet	NEI	Kunstnere, stiftelser, organisasjoner	D2, C4, B2
Nasjonalmuseet – arkitektur	NEI	Arkitekter	A3/4
NLM-arkivet	JA	Kristelige misjonsforeninger	C3, D4
Norges Hjemmefrontmuseum	JA	Okkupasjon og krig, organisasjons- og personarkiv	C2, D4
Norsk Folkemuseum	NEI	Kulturforhold	A og D
Norsk Maritimt Museum	JA	Bedrifter mm. Sjøfart	A2, A3, D3
Norsk Teknisk Museum	JA	Teknologi, industri, vitenskap, medisin	A1, A2, D3
Oslo byarkiv	JA	Historie, kultur og miljøer, multikulturelle arkiv, bedrift, organisasjon, personarkiv	alle
Oslo Museum	NEI	Kulturhistorie, personarkiv	D2, D4
Riksarkivet	JA	Større bedrifter, organisasjoner, personarkiv av nasjonal betydning	A, B, C, D
Statsarkivet i Oslo	NEI	Organisasjoner	C

I og med at det ikke kan pekes på noen åpenbare hull i innsamlingsstrategiene, vil det videre innsamlingsarbeidet kunne foregå innenfor institusjonenes eksisterende retningslinjer.

Den ovenstående bestandsanalysen vil kunne tjene som en pekepinn og et diskusjonsgrunnlag for hvor vi skal fokusere innsatsen.

2.3.3 Tendenser i samfunnsutviklingen

Utviklingen i Oslo følger storbyenes utvikling generelt, nemlig en nedbygging eller utflytting av industribedrifter, og en stor vekst i konsulent- og tjenestenæringene. Grossererne, grossistene og agenturene er på vei ut, det samme gjelder for mindre og mellomstore mekaniske verksteder og fabrikker. Samtidig tar de store, internasjonale handelskjedene over mer og mer av detaljhandelen, og tradisjonsrike butikkutsalg blir del av disse kjedene.

Arkiv etter disse opprinnelige, ofte familiedrevne næringene vil, i den grad de ikke er kassert, befinne seg på loft og i kjellere. Bestandsanalysen viser at disse næringene er dårlig representert fra før i arkivene.

Stadig flere private aktører utfører tjenester på vegne av det offentlige. Dette gjelder både for helse og velferdssektoren, og for tekniske tjenester så som parkdrift. Oslo hadde for eksempel per 15.12.2013 i alt 778 barnehager, hvorav 358 kommunale barnehager og 420 ikke-kommunale. Det vil si at 38 % av barna gikk i en ikke-kommunal barnehage, som ikke omfattes av arkivloven. Det finnes også gråsoner, der private utfører tjenester som ikke er direkte på vegne av det offentlige, men som kommer det offentlige til gode, som for eksempel private videregående skoler og helsetjenester. Disse er ikke underlagt arkivloven.

Oslostatistikken for perioden 2009-2014 viser at samlet er antall virksomheter på vei opp i Oslo (Tabell i vedlegg).² Jordbruk er ikke uventet på vei ned. Når det gjelder industri, går produksjon av forbruksvarer, som mat og klær, opp (10, 11, 14)³, mens den største nedgangen er innen trykking og reproduksjon av innspilte opptak (18), samt metallvarer, maskiner, datamaskiner, elektriske og elektroniske produkter (25-28). Bygge- og anleggsindustrien er i vekst (41-43), hvilket må anses som naturlig i lys av den store befolkningsøkningen i byen.

² <https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/prosjekter/oxlo-oslo-extra-large-en-by-for-alle/> (høstet 28.04.2015)

³ viser til næringskategori etter SN2007

De vil behage at lægge merke til, at samtlige med at der leveres kvalitetsvarer af første rang, er priserne særdeles fordelagtige for saavel publikum som forhandlere.

Jeg vilde være Dem meget taknemlig, om De ved modtagelsen heraf vilde bære mig med en ordre paa et lidet quantum af hvert af disse merker. Nogle faa æsker, om De saa ønsker – det vil give Deres kunder udvalg og lade dem forstaa, at det ikke er nødvendig at gaa til Amerika med sine penge.

Ærbødigst
J. L. Tiedemanns Tobaksfabrik
Joh. H. Andresen
 Tlf. 108, 15295. Telegr. adr.: „J11“

THE LORD'S CUT-PLUG
 den mest populære Cut-Plug i landet!
 Anbefales til engrosning af: Petersen, Jørgensen, Union, Leader, Crema etc.
 1/2 Kasse Indkøb 0,40 Udsalg 0,50
 1/2 do. " 0,20 " 0,25

PLUS
 pr 15 stk. Indkøb 3,10
 pr stk. Udsalg 0,25

Anbefales til engrosning af: Climax etc.
 pr stk. Indkøb 0,22 Udsalg 0,30

Jeg tror, at det hermed er lykkedes mig at fremstille en Virginia Cigarette, som virkelig kan erstatte Molar. Prøv Indkøb kr. 12,50 pr. mille Udsalg 2 øre pr. stk.

J. L. Tiedemann TEDDY
 VIRGINIA CIGARETTES

Sakib
 Særskilt Cigarette

Denne cigaret, som allerede under Jubilæumsudstillingen vandt stort båd, lunderne sig godt til engrosning af: Thomsen, Westminister, Eken etc.
 1/2 Kasse Indkøb kr. 22 pr. mille Udsalg 3 øre pr. stk.

Alle indkøbspriser forstaaes med 8% rabat paa sæd. betingelser.
 Paa cigaretter 25, 34, 40 og 50 miller.
 ved køb af henholdsvis 10, 25 og 50 miller.

Vend!

Prisliste for diverse tobakksvarer ca. 1930

Arkiv etter J. L. Tiedemanns Tobaksfabrik. Foto: Riksarkivet.

Overnatting, servicenæringene og kultur- og underholdning vokser, og avspeiler den generelle dreiningen i samfunnet. De største vekstområdene er innen tjenesteyting, og særlig personlig tjenesteyting. Også her er arkivdekningen forholdsvis svak. Kunstnerisk virksomhet og underholdning er i særstilling som vekstnæringer, men også andre virksomheter som relaterer til fritid er i stor fremgang, særlig medlemsorganiserte aktiviteter. Arkivbestanden dekker ganske bra de store, institusjonaliserte virksomhetene, mens underskogen av foreninger og klubber behøver et særskilt fokus fra arkivinstitusjonene.

Dess mindre en aktivitet er, desto større er risikoen for at det ikke skapes et ordnet arkiv. Enkeltmannsforetak og småbedrifter dokumenterer trolig i liten grad sin egen virksomhet. Dette er i tråd med hva bestandsanalysen viser, der en forsvinnende liten del av næringsarkivene gjelder små virksomheter, som detaljhandel og verksteder.

En stadig større andel av Oslos befolkning har innvandrerbakgrunn. Dette gjelder i dag litt over 30 prosent av byens befolkning. Av disse har i underkant av 60 prosent bakgrunn fra Asia og Afrika, i underkant av 30 prosent fra Europa. I 1970 hadde bare 3,4 prosent av Oslos befolkning innvandrerbakgrunn, og da 80 prosent fra Europa. Bare 1 400 personer hadde bakgrunn fra Asia og Afrika. Senere har innvandringen fra disse to verdensdelene og i noen grad fra Sør-Amerika vært betydelig. Etter utvidelsen av EU har det vært stor innvandring fra EU-landene i Øst-Europa, spesielt fra Polen og de baltiske land. Det er innbyggere med

landbakgrunn fra Pakistan som utgjør den største gruppen, etterfulgt av polakker og svensker. Per 1. januar 2014 bodde det nesten 15 000 med bakgrunn fra Polen i Oslo, og nesten 14 000 fra Sverige.⁴ Selvsysseletting og eie av personlige foretak er mer vanlig i minoritetsbefolkningen.⁵ Dette gjør mange av disse virksomhetene mer sårbare for arkivtap. Mars 2015 hadde Enhet for Mangfold og Integrering i Oslo kommune registrert 267 innvandrersorganisasjoner i Oslo.⁶ Kun en håndfull av disse har avlevert arkiv.

Generelt ser det ut til at større og tyngre virksomheter står i mye mindre fare for arkivtap enn små, mindre formelle enheter. Dette gjelder både næring, organisasjoner og institusjoner. Samtidig må arkiv-Oslo fremover ha et særlig fokus på innsamling av arkiv fra minoritetsbefolkningen og kvinneskapte arkiv.

Bedriftsidretten i Oslo taxi AS utenfor tennissenteret på Hasle ca. 1989-1990.
Ukjent fotograf. Arkiv etter Oslo Taxi AS/Oslo byarkiv.

⁴ Statistisk årbok for Oslo, 2014

⁵ Status 2012, Kunnskapsstatus om OXLO, Mangfold, ressurser og muligheter, 2012

⁶ <https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/prosjekter/oxlo-oslo-extra-large-en-by-for-alle/> (høstet 28.04.2015)

2.4 Tilgjengeliggjøring

Ordningsgraden for privatarkivene i Oslo er vesentlig høyere enn hva som går fram av Arkivportalen. Med ordningsgrad menes her katalogiseringsgrad og framfinnelighet. Arkivportalen.no er basert på arkivinformasjon fra Asta. Tabellen nedenfor gir et overslag over ordningsgrad etter antall arkiv. Mange institusjoner har ikke kunnet gi eksakte tall for antall ordnete arkiv, og vi har derfor ut fra svarene anslått en prosentsats.

Tabell 7: Ordningsgrad og tilgjengelighet

Bevaringsinstitusjon	Ordnings-grad	Ordningsystem	Ordnet i Asta	Arkiv-portalen	Annen katalog på nett
Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek	85 %	Asta	85%	85%	0
HL-senteret	50 %	Asta under anskaffelse			0
Jødisk museum i Oslo*	95 %	Asta, Primus	47%	47%	0
Nasjonalbiblioteket **	99 %	Hanske, Mavis, kortkatalog, protokoller	0	0	99%
Nasjonalmuseet	50 %	Asta	50%	50%	omtale og lenke til arkivportalen
Nasjonalmuseet – arkitektur		Primus	0	0	
NLM-arkivet	99 %	Asta	75%	0	0
Norges Hjemmefrontmuseum	90 %	Asta	90%	50%	Fullstendig pdf-liste med arkivomtaler
Norsk Folkemuseum	80 %	Asta	80%	80%	0
Norsk Maritimt Museum	85 %	kortkatalog, protokoller, Tidemann, Asta, Filemaker	<1% (2 stk)	<1% (2 stk)	0
Norsk Teknisk Museum	85 %	Manuell katalog, Asta	13%	<1% (1 stk)	0
Oslo byarkiv	85 %	Asta	85%	85%	0
Oslo Museum	80-90 %	Manuell, avsluttet katalog	0	0	0
Riksarkivet	90 %	Asta	85%	85%	0
Statsarkivet i Oslo	95 %	Asta	95%	95%	0

* Arkivene overlevert etter Det Mosaiske Trossamfund er registrert i Asta og publisert gjennom et samarbeid med Oslo byarkiv. De øvrige arkivene er registrert i Primus. Målet er å gå over til Asta.

**I Nasjonalbiblioteket er 99% registrert på hovedpostnivå i Hanske, rundt 60% er ferdig ordnet.

Tabellen viser at de aller fleste institusjonene har en relativt høy ordningsgrad. Det vil si at publikum ved å oppsøke institusjonene stort sett vil kunne få innsyn i ikke-klausulert materiale. Derimot er det svært varierende om institusjonene benytter Asta eller andre registreringssystemer, og videre hvor mange opplysninger som er lagt ut på Arkivportalen. Store institusjoner som har begynt sent med Asta er Norsk Maritimt Museum og Norsk Teknisk Museum. Nasjonalbiblioteket bruker et helt annet system, Hanske, og har katalog tilgjengelig på nett.

Nesten alle institusjonene er avhengige av ekstern prosjektstøtte for å ordne større arkiv, som for eksempel arkiv etter Blå Kors eller Hjula Væverier. Denne støtten har hittil kommet hovedsakelig fra ABM-utvikling/Kulturrådet. Nedlagte bedrifter eller ideelle virksomheter som Oslo Hospital kan vanskelig stille midler til disposisjon, mens det for bedrifter solgt til utlandet erfaringsmessig er vanskelig å oppnå midler til slik ordning.

Ekspedisjonen til NLM-tidsskriftet Utsyn. Foto: Norsk Luthersk Misjonssamband.

Tabell 8: Ordningsgrad og tilgjengeliggjøring av foto (OBS! nasjonale tall)

Bevaringsinstitusjon	Bestand	Ordnet og registrert	Ordningssystem	Oslobilder	Digitalt museum
Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek	1 500 000	46 000	Photostation	1 163	1 163
		900 000	Manuelt register		
HL-senteret	150				
Jødisk museum i Oslo	4 000	?	Excel, Primus	0	0
Nasjonalbiblioteket *	1 980 000	250 000	Mavis	0	0
Nasjonalmuseet			Primus	0	?
Nasjonalmuseet – arkitektur				0	?
NLM-arkivet	11 000	6 000?	manuell katalog	0	0
Norges Hjemmefrontmuseum	20 000			0	?
Norsk Folkemuseum	1 700 000	250 000	Primus	14 000	203 000
Norsk Maritimt Museum	162 000	145 000	Primus, filemaker, manuell katalog	0	7000
Norsk Teknisk Museum	300 000	175 000	manuell katalog, Primus	800	12 500
NTM Dextra**	1 800 000		Primus, manuell katalog, Photostation	2 800	7 000
Oslo byarkiv	750 000	35 000	Filemaker/ Photostation	25 000	25 000
Oslo Museum	1 500 000		?	56 000	58 000
Riksarkivet	1 500 000	810 000	Photostation, Asta	0	0
Statsarkivet i Oslo	100 000		?	0	0
SUM	11 327 000	2 617 000		99 800	*** 313 700

* NB digitaliserer og publiserer sin fotosamling på Bokhylla.no. Der ligger 148 350 bilder, søkeordene Oslo/(Ch)Kristiania ga ca. 16 000 treff. Over 3000 bilder ligger ute på Flickr.

** DEXTRA Photo eies av Sparebankstiftelsen DNB og er deponert på Norsk Teknisk Museum.

*** Med foto som er tilgjengelig på Bokhylla.no er det til sammen 462 000 tilgjengelige foto på disse to basene, nasjonalt.

Det ser ut til at svært lite av det omfattende fotomaterialet er ordnet. Dette er sannsynligvis ganske misvisende, da mye av materialet sikkert er lett gjenfinnelig av en stedlig arkivar, og at små fotosamlinger er grovordnet men oversiktlige. Nettportalen *Oslobilder.no* omfatter i tillegg Telemuseet og Universitetsbiblioteket i Bergen, som har til sammen 263 bilder. Museer med publisering gjennom Digitaltmuseum.no, vil også ha betydelige samlinger tilgjengelige der. Nasjonalbibliotekets omfattende fotosamling publiseres gjennom nettstedet Bokhylla.no.

2.5 Formidling, forskning og utvikling

Formidling

Ved siden av de konkrete arkivfaglige oppgavene er publikumsformidling en viktig arbeidsoppgave for de aller fleste av institusjonene i nettverket. 12 av 14 institusjoner har et lesesalstilbud med faste åpningstider eller etter avtale, og har jevn pågang av lokalhistorikere og slektsgranskere, av studenter, forskere og fagfolk forøvrig. Kulturrådets *Statistikk for arkiv 2013* viser et publikumsbesøk på 10 152 til arkivinstitusjonene i nettverket.

Museumsinstitusjoner inngår ikke i statistikken, dette er følgelig minimumstall. Det drives også viktig arkivbasert formidling gjennom utstillingsvirksomhet og arrangementer. De senere år er det utviklet godt samarbeid om fellesarrangementer, for eksempel gjennomføres både Den norske arkivdagen og Slektsforskerdagen som et samarbeid mellom mange av institusjonene i nettverket. Flere institusjoner prioriterer formidling gjennom produksjon av årbøker eller tidsskrift: Arbeiderhistorie (Arbark), Byminner (Oslo Museum), TOBIAS (Oslo byarkiv), Arkivmagasinet (Riksarkivet og Statsarkivet i Oslo), Kunst og kultur (Nasjonalmuseet), By og bygd (Norsk Folkemuseum). Arbeiderhistorie og Kunst og kultur er vitenskapelige tidsskrift. Som forskningsinstitusjon har HL-senteret en betydelig vitenskapelig produksjon.

Det drives også samarbeidsprosjekter i nettverket. Et godt eksempel er *oslobilder.no*, en felles søke- og formidlingsportal for historiske Oslo-bilder. Prosjektet ble lansert i 2010 som et samarbeid mellom Oslo byarkiv og Oslo Museum, og fra 2012 gikk også Arbark, Norsk Folkemuseum, Norsk Teknisk Museum, Telemuseet og Universitetsbiblioteket i Bergen inn i prosjektet. Pr. dags dato kan oslobilder.no tilby 99 800 objekter med osломotiv til publikum.

Forskning og Utvikling

Institusjonene deltar også i ulike utviklingsprosjekter og forskningsoppgaver med fokus på privatarkiv. Samarbeidet mellom Norsk Folkemuseum og Jødisk Museum i prosjektet *Norsk-jødisk Dokumentasjon – jødisk liv og historie i Norge* har for eksempel generert livsløpsintervjuer med over 50 personer født før andre verdenskrig og over 1000 foto fra jødisk liv i Norge. Oslo byarkivs prosjekt *Oslos multikulturelle arkiver* resulterte i 26 innsamlede arkiv etter innvandrersorganisasjoner i Oslo. Kulturrådets *Støtteordning for privatarkiv* har siden etableringen i 2010 generert mange viktige prosjekter. I Oslo byarkiv er blant annet arkivene etter Bjølsen Valsemølle, Christian Radich og Oslo Hospital ordnet. Norsk Maritimt Museum har kunnet ordne og registrere arkivene etter Nylands verksted og Christiania Søforsikringsselskab, og Norsk Teknisk Museum har fått støtte til ordning av Hjula Væveri og Akers mek. verksted.

Både Nasjonalmuseet og Arbark utgir vitenskapelige tidsskrift underlagt fagfellevurdering. HL-senterets publikasjoner er i utgangspunktet vitenskapelige, men utkommer ikke som tidsskrift eller årbok. Vitenskapelig publiserte artikler på grunnlag av eget arkivmateriale er ikke registrert utover dette. Ikke heller arkivenes samarbeid faglig med høyskoler og universitet.

N.M. Thunes presentasjonsgouacher rulles ut.

N.M. Thunes arkiv. Foto: Oslo byarkiv.

2.6 Praktiske og tekniske forhold og behov

2.6.1 Oppbevaringsforhold

Alle institusjonene i nettverket ønsker å sikre videre bevaring av samlingene under gode magasinforhold. Kun tre institusjoner synes å ha overveiende tilfredsstillende magasiner, med utvidelsesmuligheter og god klimaregulering. Ni institusjoner har foreløpig utvidelsesmuligheter, mens fire melder om oppfylte magasiner. Fire av 14 institusjoner melder om utfordringer når det gjelder klimaregulering.

Tabell 9: Magasinforhold. Kapasitet og kvalitet

Bevaringsinstitusjon	Magasinforhold
Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek	Magasinet har foreløpig ledig kapasitet. Fjernmagasin må benyttes. Tilfredsstillende brannsikring.
HL-senteret	Magasinet mangler klimaregulering, men er likevel relativt stabilt.
Jødisk Museum i Oslo	Magasinet mangler klimaregulering, men er likevel relativt stabilt.
Nasjonalbiblioteket	Magasinene har foreløpig ledig kapasitet, er klimaregulert og sikret.
Nasjonalmuseet	Nåværende magasin er klimaregulert og fungerer tilfredsstillende.
NLM-arkivet	To av magasinene er tilfredsstillende, men ett magasin har dårlig klimaregulering.
Norges Hjemmefrontmuseum	Magasinet har en upraktisk lokalisering. Fragmentert og plassert i flere ulike bygninger.
Norsk Folkemuseum	Magasinet er lite funksjonelt, med nedslitte og plasskrevende reoler. Mangler reolsystemer for store format. Tilfredsstillende klimaregulering.
Norsk Maritimt Museum	Utfordringer mht klimaregulering.
Norsk Teknisk Museum	Magasinet er fullt, men fungerer ved bruk av fjernmagasin. Det er vannførende rom over magasinet, det arbeides med en sikringsplan. Svært gode forhold for fotooppbevaring.
Oslo byarkiv	Magasinet er snart oppfylt. Delvis nedslitte reoler. Utfordringer mht klimaregulering.
Oslo Museum	Magasinet er fullt. Tilfredsstillende klimaregulering. Tilfredsstillende forhold for fotooppbevaring.
Riksarkivet	Magasinet er i praksis fullt. Avventer avklaring mht etablering av nytt fellesmagasin på Tynset.
Statsarkivet i Oslo	Tilgjengelig magasinplass i Riksarkivet er snart oppfylt.

2.6.2 Tiltak som kan styrke privatarkivarbeidet ved institusjonene og samarbeidet i nettverket.

Syv av fjorten institusjoner understreker behovet for større personalmessige ressurser til privatarkivarbeidet. I en del avdelinger er den faste bemanningen svært liten; NLM-arkivet har for eksempel kun én person i 80% stilling. I Oslo byarkiv skal én stilling dekke både behovene i egen samling og det fylkeskoordinerende ansvaret i Oslo. Nasjonalmuseet, landets største museum for kunst, arkitektur og design, har avsatt to stillinger til arkivarbeid. De ekstra personalmessige ressursene ønskes benyttet til systematisk innsamlingsarbeid, til

ordning, katalogisering, digitalisering og til formidlingsarbeid. Tre institusjoner minner om at innkomst av elektronisk arkivmateriale vil øke i kommende år, og at dette krever kompetanse og ressurser. De foreslår at det etableres samarbeid om elektronisk arkiv i nettverket. Åtte institusjoner har behov for oppgradering av egne magasiner, eller foreslår samarbeid om fellesmagasin i nettverket. NLM-arkivet foreslår også kollektiv anskaffelse av nødvendig utstyr som et tiltak i nettverket.

Magasinet i Norsk Maritimt Museum
Foto: Beate Kjørslevik/Norsk Maritimt Museum

Tabell 10: Tiltak som kan styrke daglig drift og samarbeidet i nettverket

Bevaringsinstitusjon	Tiltak
Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek	• Større personalressurser • Kompetanseheving: Elektroniske arkiv • Samarbeid: Elektroniske arkiv, fellesmagasin • Oppgradere eksisterende magasin
HL-senteret	• Kompetanseheving: Registrering og publisering i ASTA/Arkivportalen og digitalisering
Jødisk Museum i Oslo	• Ingen innspill foreløpig
Nasjonalbiblioteket	• Ingen innspill foreløpig
Nasjonalmuseet	• Kompetanseheving: Elektroniske arkiv, digital konservering
NLM-arkivet	• Større personalressurser • Magasinforhold: Bedre kvalitet • Kompetanseheving: Arkivfag, sikring, digitalisering, tilgjengeliggjøring og formidling • Samarbeid: Utstyr, kompetanse
Norges Hjemmefrontmuseum	• Ingen innspill foreløpig
Norsk Folkemuseum	• Magasinforhold: Større kapasitet og bedre kvalitet • Ellers ingen innspill foreløpig
Norsk Maritimt Museum	• Større personalressurser • Magasinforhold: Bedre kvalitet
Norsk Teknisk Museum	• Større personalressurser • Oppgradering av magasin • Bedre kapasitet
Oslo byarkiv	• Større personalressurser • Magasin: Større kapasitet og bedre kvalitet • Kompetanseheving og utstyr til elektroniske arkiv, IKT og digital konservering • Samarbeid: Elektroniske arkiv, fellesmagasin, papirkonservering/materialhåndtering
Oslo Museum	• Større personalressurser • Magasin: Bedre kapasitet • Samarbeid: Fellesmagasin
Riksarkivet	• Magasin: Avklaring mht kapasitet • Samarbeid: elektroniske arkiv
Statsarkivet i Oslo	• Større personalressurser Magasin: Større kapasitet

3. Mål, strategier og tiltak

Oslos arkivinstitusjoner er sterke, profilerte institusjoner med klar egenart og innsamlingspolitikk. Fylkeskoordinators rolle er å igangsette prosesser for fellesskapet, sette spørsmål på dagsorden og ta initiativ til diskusjoner om hensiktsmessige arbeidsdelinger og tiltak som sikrer bredden og dybden i den samlede arkivbestanden, samt koordinere aktuelle tiltak for kompetanseheving. Et aktivt forum vil også avstedkomme gode muligheter for samarbeid utover dette.

Den samlede privatarkivbestanden i nettverksinstitusjonene er, som nevnt ovenfor langt størst i Norge. Institusjonene har selv god oversikt over egne samlinger, og ordningsgraden er høy. Likevel, på grunn av de mange forskjellige registreringssystemene, framstår Oslos arkivbestand som forholdsvis utilgjengelig for publikum, og de henvises ofte til å søke i institusjon etter institusjon. På samme måte er det vanskelig for arkivinstitusjonene å analysere den samlede bestanden, og se hvilke samfunnssektorer som er ivaretatt. Det er et samlet behov for å vitalisere de eksisterende samlingene.

Privatarkiv som felt har fått større oppmerksomhet de senere årene, og det er nå et selvfølgelig samfunnsansvar å ta vare på privatarkiv, som en naturlig del av den helhetlige samfunnsdokumentasjonen. Samtidig har privatarkiv lite lovmessig vern og står forvaltningsmessig svakt. Dette gjenspeiles blant annet i den skiftende finansieringen av arbeidet med privatarkiv. Mens offentlige arkiv underlegges lovverk for oppbevaring av elektronisk skapt materiale, er dette en stor utfordring for bevaring av privatarkiv, som ikke er underlagt noe regelverk eller standardkrav. Dette vil stille store krav til arkivinstitusjonenes kompetanse for å ta uttrekk av disse arkivene.

På dette grunnlaget settes det to hovedmål for nettverkets videre arbeidet med privatarkiv i Oslo.

- 1) Formidle de eksisterende samlingene
- 2) Et nettverk for fremtiden

3.1 HOVEDMÅL: Formidle de eksisterende samlingene

3.1.1 En samling som publikum lett kan finne frem i

Det er et mål å nå ut til publikum med informasjon om så mye av materialet som mulig. Dermed kan materialet lettere aktiviseres i den kontinuerlige historieskrivningen, både profesjonelt og privat. Publikums behov vil vanligvis begrense seg til rett og slett å finne frem til et arkiv. Hjelpen de trenger til å finne de aktuelle arkivstykkene vil de få i institusjonene.

Publikums behov:

1. Navn på arkiv
2. Hvor det befinner seg

Målet er at publikum lett finner ut om et arkiv eksisterer, og hvor det befinner seg.

3.1.2 En samling som kan brukes arkivfaglig i analysesammenheng

Det er et mål at arkivinstitusjonene i Oslo skal kunne analysere samlingene etter kategorier. I et nasjonalt SAMDOK-perspektiv er det ønskelig å kunne analysere samlingene i så stor grad som mulig.

Arkivinstitusjonenes behov: Kategorier, minst øverste nivå i Asta, publisert på Arkivportalen.no

3.1.3 Tiltak

Med tanke på både publikum og institusjonene selv bør flest mulig arkiv tilgjengeliggjøres gjennom publisering i Arkivportalen. Dette kan skje på enklest mulig måte, der institusjonene søker å legge inn et enkelt "visittkort" i Asta på arkivnivå for flest mulig arkiv. Da vil arkivet være identifiserbart, og publikum kan oppsøke institusjonen, eller institusjonens nettside og/eller søkemotor for videre opplysninger. Dersom også kategorifelt fylles ut, vil arkivet også kunne bli del av en felles bestandsanalyse.

"Visittkort"-metoden vil for de fleste institusjonene forhåpentligvis være overkommelig som et første steg.

3.2 HOVEDMÅL: Et nettverk for fremtiden

Nettverk for privatarkiv i Oslo må fungere på flere plan og gi en reell merverdi. Ut fra en felles plattform og forståelse vil vi kunne peke på samfunnssektorer der vi skal konsentrere innsatsen for innsamling, og diskutere en hensiktsmessig arbeidsdeling. Nyttene må strekke seg utover rent praktisk samarbeid, og nettverket bør kunne skape felles utvikling. Det er ikke sikkert at alle institusjoner har interesse av å delta på alle nivå eller felt til enhver tid. Utfordringene gjelder både innsamling, kompetanse til å møte fremtidige utfordringer, og felles tiltak for faglig utvikling. I tillegg kan nettverket sette større utfordringer på dagsorden, som f.eks. muligheter for fellesmagasin.

3.2.1 Mål og tiltak: Storbynettverk

Samarbeidet konkretiseres og struktureres i form av en fast timeplan. Med en jevnlig kontakt vil prosjekter og samarbeid kunne vokse frem og felles utfordringer diskuteres.

Oslo byarkiv er fylkeskoordinerende instans og skal være nav i nettverket. Utover den praktiske tilretteleggingen av samarbeidet vil dette si å peke på aktuelle problemstillinger og ta initiativ til diskusjon om hensiktsmessige arbeidsdelinger og felles tiltak.

- Nettverket holder en fast årssamling i seminarform, med oppsatt program for faglig samarbeid og utvikling. Temaer for presentasjon og diskusjon avgjøres i forkant.
- Nettverket holder et fast halvårsmøte i året utover årssamlingen, for felles oppdatering.
- Byarkivet sørger for utsendelse av invitasjon til årssamlingen og halvårsmøtet.
- Byarkivet foreslår møteagenda i samråd med nettverket
- Byarkivet sørger for oppdatert adresseliste og kontaktliste til enhver tid.

3.2.2. Mål og tiltak: Innsamlingspolitikk

Det er et mål at institusjonene samarbeider om å utfylle hverandre i innsamlingen, og at nettverket i fellesskap sikrer at flest mulig samfunnssektorer dekkes. Det kan handle om identifisering av hull i den felles bestanden, en felles innsamlingsinnsats overfor en særskilt samfunnssektor i en viss periode, eller strategi overfor en enkeltaktør.

- Felles bestand og samarbeid om innsamlingspolitikken settes på dagsorden.

3.2.3 Mål og tiltak: Ressurser og kompetanse til felles beste – el-arkiv

Allerede i dag kan vi gå ut fra at store deler av arkivdanningen skjer elektronisk. Større virksomheter vil ha en systematisk arkivdanning, mens mindre virksomheter vil ha en mer begrenset bevaringsstruktur. Korrespondansen vil ligge i epost, mens årsberetninger, referater, vedtak, regnskap med videre vil ligge i mappestrukturer. Det stilles ingen krav til private arkivskapere når det angår formater osv.

En utfordring ved behandling av elektronisk skapt arkiv er at det ikke finnes et styrende regelverk for systemer eller filformat. Med andre ord må arkivene ta i mot det de får, i det formatet og den strukturen det er bevart. Ofte vil dette dreie seg om en kopi av de filene som befinner seg på en harddisk eller server. Institusjonen kan i begrenset tid bevare materiale i den formen det er avlevert, men det vil etter hvert være nødvendig å konvertere filene over i nye formater dersom man skal kunne langtidsbevare materialet.

En mellomstor bedrift med åpent fellesområde genererer enorme dokumentmengder. Til eksempel har Oslo byarkivs fellesområde (utenom epost og journalført arkiv) pr. 30.04.2015 til sammen 284 342 filer i 8212 mapper. Dette er skapt av ca. 17-20 personer siden 30.09.2008, og omfatter ikke fotoarkivet som har sin egen mappestruktur.

Kostnadene ved jevnlig konvertering og vedlikehold av lik mengde materiale fra flere virksomheter vil være enorme for arkivinstitusjonen, og det tvinger seg fram et behov for strategier rundt håndtering av mottak av el-arkiv. Det vil bli nødvendig å gjøre en systematisk vurdering av materiale med tanke på bevaring og kassasjon. Et annet problem er gjenfinning og gjenbruk av informasjonen i en mappestruktur med f.eks. 280.000 filer. Selv med kassasjon må det planlegges strukturering av materialet for søk og gjenfinning. Flere og flere større firmaer er opptatt av egen informasjonsforvaltning nettopp fordi vedlikeholdskostnadene er enorme.

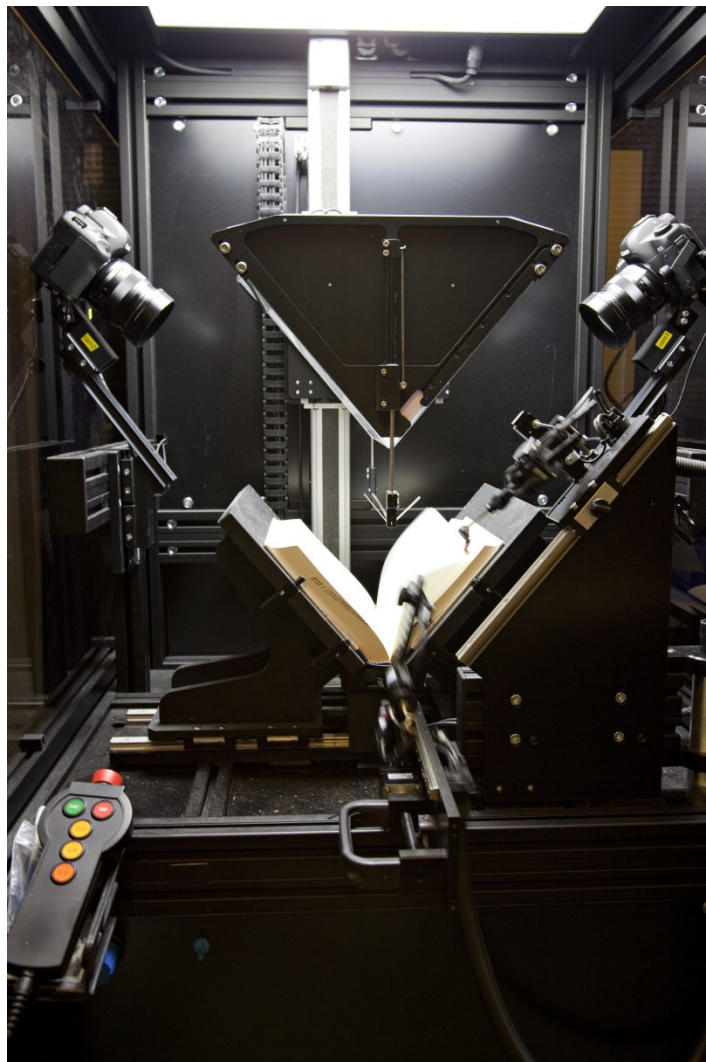
Riksarkivets SAMDOK-prosjekt utvikler for tiden to piloter, for høsting og langtidslagring, og danning og bevaring innen privat sektor.

- Nettverket utvikler sin kunnskap om el-arkiv i fellesskap ved felles kursing og systemer, i samspill med SAMDOK-prosjektets piloter.
- Utover SAMDOK-prosjektet vil aktuell felles kompetanseheving kunne skje gjennom f.eks. HiOA, UiO, KDRS o.l.
- Det kan være hensiktsmessig å peke på noen institusjoner i nettverket som skal konsentrere seg om denne kompetansen i høyere grad enn andre, og som tar i mot flere el-arkiv.

3.2.4 Felles prosjekt med offentlig arkivsektor

Mange av de mulighetene og utfordringene som ligger i institusjonene vil være felles for private og offentlige arkiv. Dette gjelder magasinutfordringer, utstyr/digitalisering, FoU og formidling.

Her kan nettverket være en ressurs og en god plattform for videre samarbeid mellom institusjonene og gjøre det enklere å invitere hverandre inn til dialog og felles prosjekt, og felles løsninger på problemer som for eksempel magasin.

Nasjonalbibliotekets bokscanner i aksjon.

Foto: Nasjonalbiblioteket.

4. Vedlegg

4.1 Sammenfatning av bestandsrapportene fra institusjonene

Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek (Arbark)

Organisering, mål og samlingspolitikk

Dokumentasjonssenteret Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek (Arbark) skal ha både historisk og aktuell karakter. Det skal motta kulturarvmateriale fra Landsorganisasjonene, forbundene i LO, partier på venstresiden og andre virksomheter, samt privatpersoner med tilknytning til venstresiden i norsk samfunnsliv. Arbarks bevaringsansvar er både nasjonalt, regionalt og lokalt. Arbark har forskning og formidling av arbeiderhistorie som primær oppgaver. Årboken Arbeiderhistorie utgis hver høst, med fagfellevurderte artikler. Annen formidling er foredragsvirksomhet, hjemmeside og Facebook.

Dokumentasjonssenteret består av arkiv, bibliotek og foto. Avdelingen har lesesal som er åpen for alle etter avtale.

Privatarkivsamlingen: Volum og ordningsgrad

Hovedtyngden av materialet omfatter perioden 1880-1990. Det består av ca. **7600 hm fordelt på 1900 arkiv/arkivskapere** (inkluderer også fotosamlingen). Svært mye av materialet er ferdig ordnet. Hovedvekt på organisasjonsarkiv.

Oslo tilhørighet

Svært høy grad av oslo tilhørighet.

Registreringsverktøy:

Arkivene registreres i ASTA og publiseres på Arkivportalen. Svært mye materiale er ferdig ordnet og katalogisert. Fotarkivet registreres på arkivskapernivå i Asta. Enkeltfotografier registreres i Photostation

Andre viktige samlinger:

- Fotosamlingen: 1,5 mill foto/negativer/plakater/film, i hovedsak fra Arbeiderbladet. (Fotostation)
- Bibliotek: 130 000 titler (Micromarc)
- Arbeiderbladets klipparkiv 1947 -1985
- Fagforenings- og partifaner: Landets største fanesamling; ca. 470

Digitalisering

- Ca 46 000 fotoobjekter er digitalisert
- Digital fotodatabase over alle faner, inkludert faner fra andre institusjoner, totalt ca 1500.

Magasinsituasjon

Flere depoter i Folkets hus og et fjernmagasin i Ekeberganlegget. Kapasiteten er totalt 8 500 hm (ca. 1 500 hm tilgjengelig i dag). Magasinene er sikret mot vannskader og brann (sprinkleranlegg i Ekeberganlegget).

Arbark har flere depoter i Oslo Kongressenter/Folkets Hus og et fjernmagasin i Ekeberganlegget. Kapasiteten er totalt 8 500 hm (ca 1 500 hm tilgjengelig i dag.) Magasinene er ikke tilstrekkelig sikret mot vannskader. I magasinene i Oslo Kongressenter er det vannrør i noen magasin. Det fins et sprinkleranlegg i Ekeberganlegget der enkeltspinklere utløses der brannen oppstår. Brannsikring er stort sett tilfredsstillende. Det fins ikke klimastyring i magasinene, og det er betydelige investeringsbehov her.

Bemanning

Arbark har i 2014 17 stillinger, med ledelse og administrasjon på 3,5 stillinger, en arkivgruppe på 6,5 stillinger, en fotogruppe på 3,8 stillinger og en bibliotekgruppe på 3,2. Hver av faggruppene har en koordinator, som samordner arbeidet.

Kompetanse og samarbeid

Arbark har kompetansehevingsbehov på elektroniske arkiv. Det private arkivlandskapet opererer i stor grad utenfor Noark-standarden, og håndteringen arkivsystemene er utforende. Arbark ønsker samarbeid med andre institusjoner i Oslo når det gjelder elektronisk arkiv i alle former, herunder mottaksrutiner, lagring, bevaring og formidling.

Konkrete samarbeidsforslag:

- Felles elektronisk depot for flere osloinstitusjoner
- Fellestjenester og depot for papirmateriale

HL-senteret – Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter

Organisering, mål og samlingspolitikk

HL-senteret er en stiftelse med et eget styre og full akademisk frihet. Det ble etablert som en del av det historiske og moralske oppgjøret med den økonomiske likvidasjonen av jødene i Norge under 2. verdenskrig. Formålet er forskning, formidling og dokumentasjon av Holocaust, andre folkemord, rasisme, antisemittisme, brudd på menneskerettighetene og religiøse/etniske minoriteters vilkår i historiske og moderne samfunn. Når det gjelder privatarkiv er målet å samle inn og bevare dokumentasjon knyttet til minoriteters skjebne under den 2. verdenskrig, Holocaust og Porajamos, og gjøre det tilgjengelig for forskning og formidling.

Privatarkivsamlingen: Volum og ordningsgrad

Arkivene omfatter perioden 1880-1990, med hovedvekt på årene 1930-1945. Det består av ca. **20 hm fordelt på 30 arkiv**. Alle er personarkiv, primært etter jøder som på ulike måter ble ofre for Holocaust i Norge under 2. verdenskrig. Svært få av arkivene er fullstendige, de fleste består av mindre brokker dokumenter. HL-senteret har per dags dato ingen fotosamling, men flere av arkivene inkluderer fotografier. Om lag 50 % av arkivene er ordnet

og registrert på dokumentnivå. Målet er at hele bestanden, også nyankomne arkiv, skal være ordnet innen utgangen av 2017. Forholdsvist lite arkivmateriale er foreløpig digitalisert, men dette er et mål på sikt.

Oslotilhørighet

Mye av materialet har en tilknytning til Oslo. Flere arkivskapere var deler av sitt liv bosatt i Oslo, men mange var også samtidig flyktninger fra land som Østerrike og Tsjekkoslovakia. Flere ble deportert under krigen og vendte aldri tilbake til Norge og Oslo.

Registreringsverktøy:

Materialet er foreløpig ikke registrert i ASTA, men programmet er anskaffet, og målet er å registrere de første arkivene, og publisere dem på Arkivportalen, innen utgangen av 2015.

Andre viktige samlinger

- Bibliotek
- Gjenstandssamling
- Flere mediesamlinger

Magasinsituasjon

Magasinet mangler klimakontroll, men holder en relativt konstant temperatur på ca. +20. Dokumentene magasineres i egnet emballasje, og er godt sikret mot tyveri og brann.

Bemannings og kompetanse

Privatarkivsamlingen forvaltes av HL-senterets dokumentasjonsavdeling, som også har ansvar for driften av senterets bibliotek, inkludert publikumstjeneste, utstillingsvirksomhet samt institusjonskontakt. Dokumentasjonsavdelingen betjenes av to ansatte på heltid; leder er utdannet bibliotekar, mens dokumentasjonsmedarbeider er historiker. Registrering i ASTA og publisering på Arkivportalen, samt digitalisering er områder det er behov for kompetanse på.

Jødisk Museum i Oslo

Organisering, mål og samlingspolitikk

Stiftelsen Jødisk Museum i Oslo er opprettet av Det Mosaiske Trossamfund i Oslo. Formålet er å skape og drive et museum som skal samle og bevare gjenstander og minner som kan belyse jødernes historie i Norge. Gjennom utstillinger, forskning, arkiv og annen virksomhet skal jødisk innvandring, liv og integrering i det norske samfunn dokumenteres og formidles. Innsamlingsarbeidet foregår kontinuerlig og etter en forvaltningsplan.

Privatarkivsamlingen: Volum og ordningsgrad

Hovedtyngden av materialet omfatter perioden ca. 1882 – 1982. Det består av ca. **20 hm fordelt på 15 + 18 = 33 arkiv**. De første 15 inngår i Det Mosaiske Trossamfunds

historisk arkiv, de øvrige er personarkiv. Museet forvalter også en fotosamling.

Oslo tilhørighet

Med unntak av ett arkiv (Fritz Robert Mankiewicz) har alle arkivskapere hatt tilholdssted og virke i Oslo.

Registreringsverktøy:

Materialet er systematisert, og til en viss grad registrert i ASTA.

Andre viktige samlinger

- Gjenstandssamlingen
- Digital fotosamling (Primus)
- Intervjuer og annet egenprodusert audiovisuelt materiale
- Andre lyd- og bildekilder
- Bibliotek
- Livsløpsintervjuer

Magasinsituasjon

Magasinet mangler klimakontroll, men holder en relativt konstant temperatur på ca. +20. Dokumentene magasineres i syrenøytral emballasje.

Bemanning og kompetanse

Museet betjenes av seks ansatte: Museumsdirektør, faglig leder, undervisningsleder, forsknings- og prosjektansvarlig, faglig medarbeider, samt magasinforvalter.

Nasjonalbiblioteket

Organisering, mål og samlingspolitikk

Nasjonalbiblioteket skal, gjennom hele spekteret av medietyper, ha landets mest komplette samling av publisert materiale. Samlingen skal også omfatte upublisert materiale som øker samlingens verdi i forhold til forskning og formidling. Den skal suppleres med relevante kjøp, gaver og deponering, og forvaltes i tråd med vedlagt bevaringspolitikk. Alle 'undersamlinger' har en egen anskaffelsesprofil som regulerer videre anskaffelse. Samlingene suppleres i tett dialog med andre bevaringsinstitusjoner.

Privatarkivsamlingen: Volum og ordningsgrad

Materialet omfatter perioden 1500-tallet og fram til i dag, med hovedtyngde på 1800- og 1900-tallet. Det består av ca. **3825 hm, fordelt på ca 7000 registrerte arkiv**, med hovedvekt på privatarkiv.

Materialet omfatter manuskripter, brevsamlinger, film- og fotomateriale, samt arkiv etter personer, institusjoner, foreninger og bedrifter. Hovedtyngden er forfatter, kunstnere og kulturpersonligheter, polarforskere og andre vitenskapsmenn/forskere, organisasjoner og bedrifter tilknyttet kulturlivet.

Oslotilhørighet

Det meste av materialet har i større eller mindre grad tilknytning til Oslo.

Registreringsverktøy

Det registreres i henholdsvis Hanske og Mavis, med krysshenvisninger:

- Skriftbasert privatarkivmateriale (Hanske)
- Fotobasert privatarkivmateriale (Mavis)
- Musikkbasert privatarkivmateriale (Hanske/Mavis hvis lydspor))
- Filmbasert privatarkivmateriale (Mavis)

.

For deler av materialet er det websøk og samsøk på NBs nettside.

Digitalisering

Det gjennomføres en systematisk digitalisering av hele samlingen, anslagsvis 60 000 sider pr. år, henholdsvis tradisjonelt arkivmateriale, noter, samt andre materialtyper. Visningskopi i NBs digitale samling når rettigheter er klarert/materialet er falt i det fri.

Magasinsituasjon

Magasiner i Oslo og i Mo i Rana som alle er klimaregulert og sikret. Egen seksjon med ansvar for magasinstyring, herunder retningslinjer/lokaler/kompetanse for behandling av mugginfisert materiale/nitratfilm osv. Alle materialer pakkes og lagres i korrekt materiale. NB har flere konservatorer innen papir, foto og film, samt et konserveringsatelier i Oslo og et filmlaboratorium i Mo i Rana.

Bemannings og kompetanse

Ikke-pliktavlevert materiale forvaltes av Avdeling for forskning og formidling. Fire av seks seksjoner, til sammen ca. 90 ansatte, arbeider med privatarkivmateriale. De fleste har samlings- og fagkompetanse og er i hovedsak forskningsbibliotekarer.

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

Organisering, mål og samlingspolitikk

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design er landets største museum for kunst. Det har et omfattende dokumentasjons- og forskningsmateriale. Arkiv- og dokumentasjonsvirksomhet inngår som del av museets kjerneoppgaver. Dokumentasjonsarkivet er en del av seksjon Bibliotek, arkiv og forskning, i avdeling Kommunikasjon.

Museet mangler foreløpig en bevarings- og innsamlingspolitikk for privatarkiv og samler ikke aktivt, men mottar privatarkiv som anses å være relevant for

- kunstnerne/kunstverkene i egen samling
- museets historikk
- betydning for norsk kunsthistorie på nasjonal/internasjonalt nivå

Privatarkivsamlingen: Volum og ordningsgrad

Materialet omfatter perioden 1800-1900-tallet, med hovedtyngde 1900-tallet.

Privatarkivsamlingen består av **88 hm fordelt på 58 registrerte arkiv**, hvorav 29 (14 hm) er ordnet og katalogisert og 29 (74 hm) er uordnet. Hovedvekt på personarkiv. I tillegg kommer materialet fra de fem institusjonene som i sin tid ble konsolidert, samt 70 arkiv fra arkitektkontor som forvaltes av Nasjonalmuseet - Arkitekturmuseet. Det meste av materialet har i større eller mindre grad tilknytning til Oslo.

Oslotilhørighet

Gjelder det aller meste.

En vesentlig del av samlingen er arkivene etter institusjonene som ble konsolidert i stiftelsen Nasjonalmuseet i 2003: Nasjonalgalleriet, Kunstindustrimuseet, Museet for samtidskunst, Arkitekturmuseet og Riksutstillinger⁷. Samlingen består ellers av privatarkiv etter kunstnere, forskere, samlere, (arkitekter), foreninger og bedrifter.

Arkivkategorier:

- A Bedriftsarkiv: 4
- C Organisasjonsarkiv: 7
- D Personarkiv: 37
- Annet (komiteer, fond etc): 10

Registreringsverktøy:

Alle ordnede og katalogiserte arkiv er registrert i ASTA og publisert på Arkivportalen. De er tilgjengelig for publikum på museets lesesal. Intet materiale er digitalisert.

Magasinsituasjon:

Privatarkivene oppbevares i et eget brann- og tyverisikkert kjellermagasin.

Bemanning og kompetanse

Dokumentasjonsarkivet betjenes på heltid av to personer, en arkivar og en kurator, med kunsthistorisk og historisk kompetanse, samt relevant arkivbakgrunn. Museet mangler spesialkompetanse på digitale (=elektroniske?) arkiv / digital konservering.

NLM-arkivet (Norsk Luthersk Misjonssamband)

Organisering, mål og samlingspolitikk

NLM-arkivet skal samle, ordne og registrere informasjon fra NLMs virksomheter nasjonalt og internasjonalt.

⁷ De dokumenterer institusjonenes historie og virksomhet, herunder utstillinger, innkjøp, formidlingsprosjekter, mm. Arkivaliene består bla av brev, foto, tegninger, dagbøker og manuskripter, samt møteprotokoller, journaler, kopibøker og regnskap.

Det norske lutherske Kinamissionsforbund (NLM fra 1950) ble stiftet i 1891, primært for å drive misjonsarbeid i Kina men det ble også arbeidet i Norge. NLM sendte ut ca 240 misjonærer i de 60 årene arbeidet pågikk i Kina. Etter den kommunistiske maktovertagelsen trakk NLM seg ut av Kina, men fortsatte arbeidet i mange asiatiske, afrikanske og sør-amerikanske land.

NLM -arkivet er på Sinsen i Oslo og er samlokalisert med Fjellhaug Internasjonale Høgskole. Mange studenter og forskere interesserer seg for arkivets materiale. For å få innsyn i arkivene må søknadsskjema og diskresjonserklæring fylles ut.

Privatarkivsamlingen: Volum og ordningsgrad

Materialet omfatter periodene 1880-1990 og 1990-2014. Det består av ca. **955 hm, fordelt på 102 arkiv**, i hovedsak organisasjonsarkiv. Arkivene er ferdig ordnet. NLMs bistandsarbeid utgjør en viktig del av materialet. Det inneholder også en rekke personarkiv. Arkivene er i rimelig god stand og oppbevares under stabile klimaforhold. Det inngår også en omfattende fotosamling.

Oslotilhørighet

NLM er en landsomspennende organisasjon sentrert i Oslo, men virksomheten er samtidig en del av Oslos historie, med møtevirksomhet knyttet til Misjonssalen i Tullins gate, skoledrift på Fjellhaug på Sinsen, og mangeårig hovedkontor, forlag, hotell og kafédriфт i Grensen.

Arkivkategorier:

- A Bedriftsarkiv: 7 (forlag, radio, eiendomsselskaper)
- B Institusjonsarkiv: 2 (skoler)
- C Organisasjonsarkiv: 29 (NLM i Norge og utlandet):
- D Personarkiv: 64:

Registreringsverktøy

Arkivene er ordnet og stort sett registrert i ASTA. Arbeidet med publisering i Arkivportalen planlegges igangsatt i løpet av 2015.

Andre viktige samlinger

- En omfattende billedsamling er delvis ordnet. Ulike registreringsløsninger vurderes.

Magasinsituasjon

Arkivet disponerer rimelig godt egnede lokaler, herunder velegnede ordnings- og styrerom, samt tre magasiner.

Magasin 1 og 2 er innredet i samråd med Riksarkivet og har tilfredsstillende og stabil luftfuktighet og temperatur. Magasin 3 er eldre og av betydelig dårligere kvalitet. Tendenser til muggansamling. Benyttes kun til lager og oppbevaring av gamle filmer.

Bemanning og kompetanse

Meget begrenset bemanning; én person i 80% stilling. Nåværende arkivar har ingen arkivfaglig bakgrunn, men relevant faglig utdanning innen teologi, misjonærerfaring og noe bibliotekutdanning. Det er behov for mer arkivfaglig kompetanse. Det er behov for kompetanse og teknisk utstyr til sikring, digitalisering og tilgjengeliggjøring/formidling.

Samarbeid

NLM ønsker samarbeid og fellesskap med andre arkivinstitusjoner slik at nødvendig utstyr kan gjøres tilgjengelig for alle for å redusere kostnad og utnytte fagpersonell / kompetanse.

Norges Hjemmefrontmuseum

Organisering, mål og samlingspolitikk

Norges Hjemmefrontmuseum ble opprettet som en privat museumsinstitusjon i 1962, videreført som egen stiftelse i 1966. Det er i dag en del av Forsvarets Museer, sammen med seks andre museer. Forsvarets Museer er en del av Forsvarets Kutturavdeling. Hjemmefrontmuseets historie som nasjonal arkivinstitusjon startet i 1965, i forbindelse med en overføring av offentlige arkiv etter Forsvarets Overkommando fra 2. verdenskrig, samt politiarkivene etter rettsoppgjøret. Innsamling av arkivmateriale fra private deponenter startet midt på 1960-tallet.

Privatarkivsamlingen: Volum og ordningsgrad

Materialet består av **370 hm fordelt på 500 registrerte arkiv**, hvorav ca. 90% er ordnet. 86 arkiv, ca 100 hm har tilknytning til Oslo.

Hovedvekten er organisasjonsarkiv, samt dokumentsamlinger med differensiert proveniens. Det inngår også en omfattende fotosamling.

Oslo tilhørighet

86 ordnende og tilgjengelige arkiv:

C organisasjonsarkiv: 11

C Dokumentsamlinger (ukjent og/eller fragmentarisk proveniens): 8

D Personarkiv: 67

Arkivkategorier totalt:

- B Forskningsarkiv, herunder intervjuer (referater, utskrifter, lydfestinger) fra over 2000 informanter
- C Organisasjonsarkiv: 33
- C Dokumentsamlinger med differensiert /ukjent proveniens: 118 (Kategori C)
- D Personarkiv
- Fotosamlinger (omlag 20 000 foto)
-

Registreringsverktøy

Registrering og ordning av arkivene gjøres med ASTA. Museet benytter normalt Arkivportalen til publisering, samt egne hjemmesider.

Digitalisering

- 12 500 kopier av fotosamlingen
- 800 av vel 2000 lydfestinger (intervjuer)
- Et mindre antall digitale dokument- og fotosamlinger
- Digitalisering av gjenværende lydopptak er en prioritert oppgave.

Magasinsituasjon

Det benyttes i alt tre store magasiner, fire mindre, tilstøtende rom og to flerbrukslokaler som også rommer museets bibliotek og manuskriptsamlinger.

Bemanning og kompetanse

Hjemmefrontmuseet betjenes av fem ansatte: Museumsdirektør, to amanuenser (forskere), én konsulent, én resepsjonsmedarbeider.

*Norsk Folkemuseum**Organisering, mål og samlingspolitikk*

Norsk Folkemuseum er Norges største kulturhistoriske museum, og det eneste som har landsdekkende samlinger fra tiden rundt 1500 til i dag. Med store samlinger fra by- og bygdemiljø presenterer museet kulturforhold i et historisk perspektiv så vel som i dagens samfunn.

Arkivet ved museet er en del av institusjonens virksomhet og ikke en hovedaktivitet.

Tilveksten av arkiv foregår enten gjennom forsknings- og dokumentasjonsprosjekter, i arbeid med utstillinger eller gis som gaver.

Privatarkivsamlingen forvaltes av en dokumentasjonsavdeling som består av arkiv, bibliotek, katalog og foto. Avdelingen har lesesal som er åpen for alle etter avtale.

Privatarkivsamlingen: Volum og ordningsgrad

Hovedtyngden materialet omfatter perioden 1880-1990. Det består av ca. **1034 hm fordelt på 120 registrerte arkiv**, med hovedvekt på personarkiv. Av dette er ca 856 hm ordnet og katalogisert.

Oslotilhørighet

Av disse har ca 25 en tilknytning til Oslo, med hovedvekt på personarkiv

Registreringsverktøy:

Arkivene registreres i ASTA og publiseres gradvis på Arkivportalen.

Andre viktige samlinger:

- Fotosamling: 1,7 mill. Foto fra 1850 til i dag (Primus/Digitaltmuseum)
- Film- og lydsamling: 200+800 opptak fra 1920 til i dag (Primus/Digitaltmuseum)

Magasinsituasjon

Reolsystemet fra 1996 er nedslitt. Et system for tegninger og andre store formater mangler. Et forprosjekt for utskifting og effektivisering er i startfasen. Ingen kjente magasinproblemer mht mugg eller klimatiske forhold. Konserveringsavdelingen holder tilsyn og har ansvar for klimastyringen. Dette fungerer godt.

Bemanning og kompetanse

Dokumentasjonsavdelingen har 10 ansatte. Det er to heltidsstillinger som betjener arkivene, én med hovedvekt på dagligarkiv, én med historiske arkiv. Tre personer har ansvar for fotosamlingen. Museet har ikke papirkonservator, men har kompetanse på fotokonservering.

Norsk Maritimt Museum

Organisering, mål og samlingspolitikk

Norsk Maritimt Museum (Stiftelsen Norsk Sjøfartsmuseum) skal skape kunnskap om norsk sjøfart og virksomhet tilknyttet kyst, sjø og vassdrag, og hvilken betydning dette har hatt for kulturell, sosial og økonomisk utvikling i Norge.

Museets samlinger inneholder totalt 176 000 registrerte objekter, herunder fartøyer, kulturhistorisk samling (?), malerisamling, maritim/marinarkeologisk gjenstandssamling.

Avdeling for bibliotek, foto og arkiv har ansvaret for museets historisk arkivmateriale, herunder privatarkiv, foto og tegninger, samt en del annet arkivmateriale. Museet har ikke samlet inn arkivmateriale på en systematisk måte. Arkivene tas arkiv inn i samlingen etter vurdering av det vitenskapelige personalet. Noen samlinger/ er skapt av museet selv⁸.

Privatarkivsamlingen: Volum og ordningsgrad

Materialet omfatter perioden ca. 1790-1990. Det består av ca. **640 hm, fordelt på mellom 106 og 400 arkiv(skapere)**, i hovedsak bedriftsarkiv. Av dette er ca 542 hm ordnet og katalogisert. De fleste arkivene er avsluttet og fragmentariske. *Det bemerkes at museet har en god del arkivmateriale som ikke er med i denne oversikten, da de ikke er registrert.*

Privatarkivene kan grovdeles i person-, bedrifts, rederi/skips-, sjøforsikrings- og organisasjonsarkiv. I tillegg kommer annet arkivmateriale, herunder manuskripter, skipsdagbøker, kart, skipsbibliotek, boksamlinger.

Oslo tilhørighet

Usikkert.

⁸ Skipsopplysningsarkiv, personalarkiv, opplysningsarkiv

Registreringsverktøy

ASTA er innkjøpt og to ansatte har gått på kurs. Pr. dags dato er kun to arkiv registrert. Alle registrerte arkiv er oppført i katalog og protokoller. En del materiale er også registrert i bibliotekbasen Tidemann og Filemakerdatabaser.

Andre viktige samlinger

- Foto: 162 000 foto/ film/glassplater/dias. Til nå er 8500 registrert (Primus). Eget klimarom
- Film/video: Underkant av 200 filmer er registrert, 30-40 filmer ikke (Filemaker)
- Lydbånd: 218 registrerte opptak, i hovedsak med sjøfolk (Filemaker)
- Tegningsarkiv: 53 450 bår- og skipstegninger (Filemaker)

Magasinsituasjon

Materialet oppbevares i hovedsak i kjellermagasinet. Her er det påvist fuktskader og mugg langs en yttervegg, men skadeomfanget er begrenset og tiltak igangsatt. Noe materiale oppbevares i arkivrommet. Den tørre luften i museet er en utfordring; kan komme ned i 10-12% på kalde dager.

Bemannings og kompetanse

Avdeling for bibliotek, foto og arkiv består pr. dags dato av tre årsverk: Bibliotekar, fotograf/fotoarkivar, og to deltidsstillinger.

*Norsk Teknisk Museum**Organisering, mål og samlingspolitikk*

Norsk Teknisk Museum er nasjonalmuseum for teknologi, industri, vitenskap og medisin. Museets har store samlinger, herunder gjenstander, foto og arkiv, samt et bibliotek med Norges største samling teknologihistorisk litteratur.

Museets bibliotekar har også ansvar for arkiv og lesesal. Lesesalen har plasser for forskere, studenter og andre interesserte og er åpen for publikum etter avtale.

Privatarkivsamlingen: Volum og ordningsgrad

Hovedtyngden av materialet omfatter perioden 1890-1990. Det består av mellom **650 og 730 hm, fordelt på 153 registrerte arkiv**, herunder 119 med oslotilhørighet. Hovedvekten er person- og bedriftsarkiv. Ordningsgraden varierer mellom arkivene. De fleste bedriftsarkivene er bevart etter de systemer de er levert i. Personarkivene er i større grad uordnet, men de er i praksis tilgjengelige fordi hvert arkiv har lite volum. Flere arkiv er uordnet. Det vil kreve stor innsats å få mange av arkivene i tråd med Arkivverkets standard. De fleste arkivene har manuell katalog.

Arkivene er skapt av norske industribedrifter og private aktører innen industriell, teknologisk, vitenskapelig og medisinsk virksomhet. En stor del av arkivene omfatter tegninger og/eller

foto⁹. Disse er ikke tallfestet, og de oppbevares ofte separat (tegnings- eller fotoarkiv), slik at antall hm pr. arkiv ikke er helt nøyaktig. I tillegg kommer et omfattende brosjyre- og klipparkiv som er like gammel som museet (1914), samt ca 50 hm fra museets egen virksomhet.

Oslotilhørighet

I følge vedlagt liste har 119 av de 153 arkivene oslotilhørighet.

Registreringsverktøy

Kun en liten del av arkivene (19) er registrert i ASTA pr. dags dato, men målet er å registrere alle og publisere i Arkivportalen. Det er allerede mottatt støtte fra Kulturrådet til ordningsprosjekter. De fleste arkivene har manuell katalog.

Andre viktige samlinger:

- Museets fotosamling: 300 000 foto (manuelle systemer/Primus¹⁰)
- Dextra Photo (Arne Knudsens samling): 1,8 mill foto (Primus/Fotostation). Eget inertluftmagasin.
- Tegningsarkiv: Tegningene tilhører i alt vesentlig privatarkivene. Oppbevares for en stor del i et eget tegningsarkiv, med krysshenvising. Ikke tallfestet.

Magasinsituasjon

Bokmagasinet er hovedlagringsplass for arkivene. Noen tegningsreoler er fjernmagasinert på Gjerdrum. De fleste foto er på kjølemagasin. Bokmagasinet er fullt. Flere tegningsreoler ønskes flyttet til Gjerdrum for å frigi plass. Målet er ordning og bevaring i tråd med Arkivverkets retningslinjer:

- Pakking i syrefritt materiale
- Oppbevaring av alle tegninger i tegningsreoler
- Opppakking og lagring av foto i kjølemagasin.

Personell / Kompetanse

Museumsbibliotekar er arkivansvarlig. En annen fagperson arbeider med arkiv. I perioder har museet prosjektmedarbeidere som arbeider med arkivordning, men det avhenger av ekstern finansiering. To fotoarkivarer er ansvarlige for fotosamlingene. Totalt ca. 2,7 årsverk, ca 0,7 årsverk knyttet til arkivet.

Oslo byarkiv

Organisering, mål og samlingspolitikk

Oslo byarkiv har fagansvar for Oslo kommunes samlede arkivvirksomhet, og oppbevarer og formidler verneverdig kommunalt arkivmateriale. Byarkivet er også fylkeskoordinerende organ for privatarkivarbeidet i Oslo. Byarkivet mottar og bevarer privatarkiv som belyser

⁹ Foto tilhørende privatarkivene: Ofte, oppbevart i fotomagasin. En del er digitalisert, de fleste foreløpig kun registrert.

¹⁰ 57 284 i Primus

Oslos historie, kultur og miljøer. Institusjonen har et spesielt ansvar for arkiv etter personer, institusjoner, organisasjoner og bedrifter som har levert private tjenester på vegne av kommune og fylkeskommune. Hovedfokus ligger på forenings- og organisasjonsarkiv, multikulturelle arkiv, arkiv etter bedrifter og handel, etter virksomheter som utøver oppgaver på vegne av det offentlige og utvalgte personarkiv av særlig interesse for Oslos historie.

Privatarkivsamlingen: Volum og ordningsgrad

Arkivsamlingen består av **2000 hm fordelt på 306 arkiv**, med hovedvekt på organisasjonsarkiv. Alle arkivene har en tilknytning til Oslo.

Oslo tilhørighet

Fullt og helt!

Bemanning og kompetanse

Privatarkivsamlingen forvaltes av Seksjon historisk arkiv. Den har til sammen 9 faste stillinger, én av disse har privatarkiv som eget fagområde. Det inngår også en større fotosamling. Den oppbevares i eget magasin og betjenes av en egen fotoarkivar.

Oslo Museum

Organisering, mål og samlingspolitikk

Stiftelsen Oslo Museum består av de konsoliderte museene Bymuseet, Teatermuseum og Interkulturelt museum, samt det nye Arbeidermuseum. Museets privatarkivsamling er en del av Bymuseets tidligere samling, og forvaltes av museets fagbibliotek.

Pr. dags dato definerer ikke museet arkivforvaltning som en hovedaktivitet. Det er ingen aktiv innsamlingspolitikk og det er ikke et mål å motta flere privatarkiv. Givere henvises i stedet til Oslo byarkiv, Riksarkivet og Nasjonalbiblioteket.

Museets fagbibliotek skal dokumentere Oslos historie gjennom et bredt spekter av kildemateriale; boksamling, tidsskriftsamling, kart, privatarkiv og klipparkiv. Lesesalen med fire lesesalsplasser, som er åpen for alle, med åpningstider tirsdag – torsdag kl. 12.00-15.00. Besøk utover dette kan avtales spesielt.

Privatarkivsamlingen: Volum og ordningsgrad

Hovedtyngden av materialet omfatter perioden 1905-2006 og er småarkiv fra personer som har levd og bodd i Oslo. Materialet består av **61 hm fordelt på 53 arkiv**, som er registrert i en fortløpende nummerrekke av romertall. Ca 30 arkiv er gjennomgått og ordnet etter en arkivnøkkel. Noen arkiv er registrert i bibliotekets datakatalog MM3 (Mikromarc). De øvrige 22 arkivene er delvis gjennomgått og i noen grad registrert. Materialet omfatter dokumenter, brev, protokoller mm. Ingen arkiv anses å være fullstendige. Det er hovedvekt på personarkiv, og hele bestanden har en tilknytning til Oslo.

Oslo tilhørighet

Fullt og helt!

Andre viktige samlinger

- Klipparkivet: 33 hm avisklipp med Kristiania/Oslo-relevans, fra 1905 til dags dato. Ordnet tematisk
- Kartsamlingen. Materiale over gamle Christiania. Originalkart og kopier
- Fotosamling: 1,5 mill (Primus)

Magasinsituasjon

Magasinet består av bøker, tidsskrifter, arkiv og klipparkiv i kompaktreoler. Det er fullt, og med begrensede muligheter mht tilvekster. Et tilstøtende rom inneholder grafikk (del av museets kunstsamling) og kart. Det er ingen kjente magasinproblemer mht mugg eller klimatiske forhold. Magasinansvarlig holder tilsyn og har ansvar for klimastyringen. Dette fungerer godt.

Bemanning og kompetanse

Arkivet betjenes av museets fagbibliotekar. Oslo Museum har også en stor fotosamling. Den oppbevares i eget magasin og betjenes av en egen fotoarkivar.

*Riksarkivet**Organisering, mål og samlingspolitikk*

I Riksarkivet er det Seksjon for privatarkiv som har ansvar for privatarkivoppgavene. Arbeidet omfatter koordinering av privatarkivarbeidet i Norge, og bevaring og oppbevaring av privatarkiv som er landsomfattende og har nasjonal betydning. I tråd med arkivloven skal Riksarkivet også holde oversikt over verneverdige privatarkiv, føre register over privatarkiv som ivaretas av offentlige og private institusjoner, og fatte vedtak dersom et arkiv er spesielt verneverdig. Seksjonen har utviklingsoppgaver for arkivsektoren samt i vesentlig grad oppgaven med å utarbeide en samlet arkivstatistikk.

Privatarkivsamlingen: Volum og ordningsgrad

Hovedtyngden av materialet omfatter perioden 1890-1990. Det består av **17 100 hm, fordelt på 1900 arkiv**.

Ca. 90% er ordnet, omkring halvparten av arkivene er noenlunde komplette. Fra 2000-tallet har tilveksten i bestanden vært 1000-1500 hm pr. år. Ordningsetterslep pr. 31.12.2014 er ca 1700 hm.

Arkivkategorier:

- A Bedriftsarkiv: 243
- B Institusjonsarkiv: 49
- C Organisasjonsarkiv: 696
- D Personarkiv: 882
- Legat: 22
- Sum: 1859

Registreringsverktøy

Størsteparten av arkivene er tilgjengelige på arkivnivå i Arkivportalen. Nye arkiv registreres fortløpende i Asta og publiseres.

Andre viktige samlinger:

Privatarkivbestanden omfatter foto, film og lyd. En stor del er ikke skilt ut fra øvrig materiale og er følgelig underrepresentert i rapportering og i ASTA-registering.

- Foto: 1,5 mill. objekter
- Lyd: ca. 3000 opptakstimer

Bemanning og kompetanse

Seksjon for privatarkiv har til sammen 8 faste stillinger.

*Statsarkivet i Oslo**Organisering, mål og samlingspolitikk*

Statsarkivet i Oslo har Akershus, Oslo og Østfold som sitt arbeidsområde. SAO er fylkeskoordinerende instans for privatarkivarbeidet i Østfold og har samarbeidsavtale med de tilsvarende organer i Akershus og Oslo.

SAO tar imot og bevarer privat arkivmateriale etter enkeltpersoner, foreninger, organisasjoner, næringsliv og bedrifter samt institusjoner. Arkivene kan enten avleveres eller deponeres i Statsarkivet i Oslo. Publikum kan låne dem på lesesal når de er ordnet og katalogisert. Ved avlevering skal det inngås skriftlig avtale med arkiveieren hvor begge parter rettigheter og plikter fremgår.

Av kapasitetsgrunner kan SAO bare i beskjeden grad drive en aktiv innsamlingspolitikk, men gir arkivfaglige råd og hjelp til arkivskapere ved opphør av virksomhet, og til øvrige privatarkiveiere. Bare etter nøye vurdering av arkivskaper og/eller arkivinnhold vil Statsarkivet kunne ta imot privat arkivmateriale som eierne tar initiativ for å avlevere.

Privatarkivsamlingen: Volum og ordningsgrad

Materialet med oslotilknytning periodene 1800-1880 og 1880-1890. Det består av **725 hm, fordelt på 125 registrerte arkiv**, med hovedvekt på organisasjonsarkiv, Det aller meste er registrert med ordningsgrad A. Det foreligger ingen opplysninger om foto.

Oslo tilhørighet

125 arkiv, totalt 725 hm.

Registreringsverktøy

ca. 95% av arkivene er registrert i ASTA. Pga av manglende kapasitet er bare svært få av dem registrert med nærings- og organisasjonskoder.

Bemanning og kompetanse

Statsarkivet i Oslo 13,5 faste stillingshjemler for hele virksomheten.

4.2 Tendenser i samfunnsutviklingen, tabeller

Tabell 11: Antall virksomheter etter næring (SN2007)

År	2009	2014
Virksomheter i alt	65668	78220
01-03 Jordbruk, skogbruk og fiske	314	296
01 Jordbruk og tjenester tilknyttet jordbruk, jakt og viltstell	184	146
02 Skogbruk og tjenester tilknyttet skogbruk	115	134
03 Fiske, fangst og akvakultur	15	16
05-09 Bergverksdrift og utvinning	88	91
06 Utvinning av råolje og naturgass	16	24
07 Bryting av metallholdig malm	3	1
08 Bryting og bergverksdrift ellers	11	11
09 Tjenester tilknyttet bergverksdrift	58	55
10-33 Industri	1722	1563
10 Produksjon av nærings- og nytelsesmidler	162	188
11 Produksjon av drikkevarer	13	23
13 Produksjon av tekstiler	57	43
14 Produksjon av klær	125	143
15 Produksjon av lær og lærvarer	5	9
16 Produksjon av trelast og varer av tre, kork, strå og flettematerialer, unntatt møbler	46	40
17 Produksjon av papir og papirvarer	6	6
18 Trykking og reproduksjon av innspilte opptak	446	302
19 Produksjon av kull- og raffinerte petroleumsprodukter	2	1
20 Produksjon av kjemikalier og kjemiske produkter	43	43
21 Produksjon av farmasøytiske råvarer og preparater	17	20
22 Produksjon av gummi- og plastprodukter	23	25
23 Produksjon av andre ikke-metallholdige mineralprodukter	62	56
24 Produksjon av metaller	11	12
25 Produksjon av metallvarer, unntatt maskiner og utstyr	120	111
26 Produksjon av datamaskiner og elektroniske og optiske produkter	60	49
27 Produksjon av elektrisk utstyr	54	38
28 Produksjon av maskiner og utstyr til generell bruk, ikke nevnt annet sted	63	44
29 Produksjon av motorvogner og tilhengere	9	6
30 Produksjon av andre transportmidler	29	27
31 Produksjon av møbler	87	89
32 Annen industriproduksjon	172	175
33 Reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr	110	113
35-39 Elektrisitet, vann og renovasjon	158	180
35 Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	90	93
36 Uttak fra kilde, rensing og distribusjon av vann	7	17
37 Oppsamling og behandling av avløpsvann	7	7
38 Innsamling, behandling, disponering og gjenvinning av avfall	52	60
39 Miljørydding, miljørensing og lignende virksomhet	2	3
41-43 Bygge- og anleggsvirksomhet	5479	6417

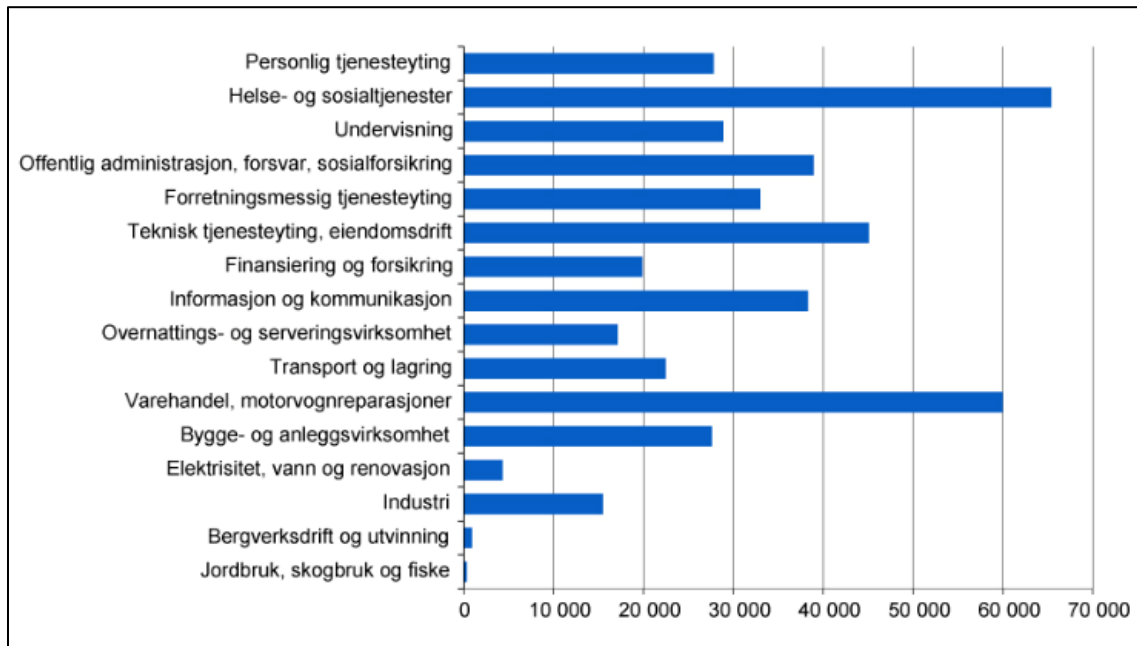
41 Oppføring av bygninger	2432	2958
42 Anleggsvirksomhet	76	65
43 Spesialisert bygge- og anleggsvirksomhet	2971	3394
45-47 Varehandel, motorvognreparasjoner	9551	10059
45 Handel med og reparasjon av motorvogner	797	872
46 Agentur- og engroshandel, unntatt med motorvogner	4124	4221
47 Detaljhandel, unntatt med motorvogner	4630	4966
49-53 Transport og lagring	3692	3814
49 Landtransport og rørtransport	2327	2576
50 Sjøfart	465	346
51 Lufttransport	17	24
52 Lagring og andre tjenester tilknyttet transport	423	421
53 Post og distribusjonsvirksomhet	460	447
55-56 Overnattings- og serveringsvirksomhet	2140	2525
55 Overnattingsvirksomhet	93	123
56 Serveringsvirksomhet	2047	2402
58-63 Informasjon og kommunikasjon	4969	6049
58 Forlagsvirksomhet	828	769
59 Film-, video- og fjernsynsprogramproduksjon, utgivelse av musikk- og lydopptak	974	1512
60 Radio- og fjernsynsringkasting	39	43
61 Telekommunikasjon	242	213
62 Tjenester tilknyttet informasjonsteknologi	2419	2988
63 Informasjonstjenester	467	524
64-66 Finansiering og forsikring	1001	1069
64 Finansieringsvirksomhet	665	630
65 Forsikringsvirksomhet og pensjonskasser, unntatt trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning	0	0
66 Tjenester tilknyttet finansierings- og forsikringsvirksomhet	336	439
68-75 Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	17452	20724
68 Omsetning og drift av fast eiendom	7159	8148
69 Juridisk og regnskapsmessig tjenesteyting	1615	1617
70 Hovedkontortjenester, administrativ rådgivning	2647	3434
71 Arkitektvirksomhet og teknisk konsulentvirksomhet, og teknisk prøving og analyse	1833	2264
72 Forskning og utviklingsarbeid	184	298
73 Annonse- og reklamevirksomhet og markedsundersøkelser	840	986
74 Annen faglig, vitenskapelig og teknisk virksomhet	3118	3889
75 Veterinærtjenester	56	88
77-82 Forretningsmessig tjenesteyting	3902	4545
77 Utleie- og leasingvirksomhet	369	437
78 Arbeidskrafttjenester	375	473
79 Reisebyrå- og reisearrangørvirksomhet og tilknyttede tjenester	580	518
80 Vaktjeneste og etterforskning	78	104
81 Tjenester tilknyttet eiendomsdrift	1184	1624
82 Annen forretningsmessig tjenesteyting	1316	1389
84 Offentlig administrasjon, forsvar, sosialforsikring	465	468
85 Undervisning	1893	2847

86-88 Helse- og sosialtjenester	5767	7086
86 Helsetjenester	3821	5213
87 Pleie- og omsorgstjenester i institusjon	304	302
88 Sosiale omsorgstjenester uten botilbud	1642	1571
90-99 Personlig tjenesteyting	6989	10237
90 Kunstnerisk virksomhet og underholdningsvirksomhet	3783	6025
91 Drift av biblioteker, arkiver, museer og annen kulturvirksomhet	53	68
92 Lotteri og totalisatorspill	46	44
93 Sports- og fritidsaktiviteter og drift av fornøyelsesetablissementer	367	467
94 Aktiviteter i medlemsorganisasjoner	1009	1366
95 Reparasjon av datamaskiner, husholdningsvarer og varer til personlig bruk	196	212
96 Annen personlig tjenesteyting	1517	2033
97 Lønnet arbeid i private husholdninger	8	12
99 Internasjonale organisasjoner og organer	10	10
00 Uoppgitt næring	86	250

Tabell 12: Hovedverdier fra tabell 11

Tabell 13: Sysselsatte etter næring (SN2007) med arbeidssted i Oslo, 4. kvartal 2013¹¹

¹¹ <http://statistikkbanken.oslo.kommune.no/webview/> (høstet 01.04.2015)

